

UTVÄRDERING AV RELATIONSVÅLDSCENTRUM

Första verksamhetsåret

Veronica Ekström
Lena Berg

Förord

Det här är en utvärdering av Relationsvåldscentrums första verksamhetsår. Utvärderingen ger en bild av hur arbetet med brukarna varit och hur samverkan kring projektet har fungerat. Ambitionen är också att lyfta fram vad som behöver vidareutvecklas i verksamheten. Utvärderingen är beställd socialtjänstförvaltningen och finansierad av länsstyrelsen i Stockholm.

Studien är genomförd av forskningsassistent Veronica Ekström. Det är också hon som har skrivit rapporten. Lena Berg, fil dr, sociologiska institutionen, Uppsala universitet, har varit vetenskaplig handledare och har det vetenskapliga ansvaret för utvärderingen.

Stockholm 2008-08-31

Magnus Karlsson
Tf forskningsledare
Institutionen för socialt arbete

Om författarna

Veronica Ekström är socionom och har tidigare arbetat som socialsekreterare med barn- och familjeärenden och med ekonomiskt bistånd. Under perioden 2004-2008 arbetade hon som forskningsassistent på Stockholms stads forsknings- och utvecklingsenhet (FoU). Där gjorde hon bland annat en utvärdering av den så kallade Skärholmsmodellen och deltog i en större jämförande studie av arbetsmarknadsenheter inom staden. I mitten av 2008 publicerade hon en kartläggning av Stockholms stadsdelars arbete med våldsutsatta kvinnor och deras barn. Veronica är nu projektanställd som forskningsassistent vid Ersta Sköndals högskola. Kontakt: veronicaekstrom@home.se

Lena Berg, fil. dr. i sociologi, knuten till Uppsala Universitet och kurator vid Järva Ungdomsmottagning, arbetar både praktiskt och forskningsmässigt med frågor som rör ungdomar, sexualitet och våld i nära relationer sedan början på 90-talet. Forskningsmässigt är fokus på hur unga förstår (hetero) sexualitet, pornografi och våld, i syfte att främja ungas psykosociala och sexuella hälsa. Kliniskt samtalar Berg med unga, både enskilt och i grupp, om relationer, sexualitet och våld i nära relationer. Urval av publikationer: Om hon somnar vill inte jag ha sex' – Unga män samtalar om gränsen mellan 'fredligt' sex & våldtäkt" Socialmedicinsk tidskrift nr 6 2005. På killars villkor... Social Politik nr 1 2005. Homosocialitetens kraft – Hur unga män "gör" kön i grupp & individuellt", Sociologisk forskning nr 2 2007. Nordisk forskning om prevention mot våld bland unga... FoU-rapport 2007:10. Turned on by pornography – still a respectable girl. I boken "Generation P? Youth, Gender and Pornography", 2007. Kontakt: lena@lenaberg.com

Sammanfattning

Relationsvåldscentrum är ett samverkansprojekt mellan Stockholms stad, Solna Stad, Sundbybergs stad, Ekerö kommun, Polismyndigheten i Stockholms län, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården, Stockholms läns landsting och Länsstyrelsen i Stockholms län. Tre socionomer och en projektledare har placerats i polisens lokaler vid Västerorts polismästardistrikt och deras uppgift är att stödja personer som utsatts för våld i nära relationer genom rättsprocessen.

Utvärderingen av det första verksamhetsåret visar att brottsoffren har stärkts av stödet från RVC. Brottsförfaren har fått någon att prata med och RVC ger råd och stöd i samband med rättsprocessen. De allra flesta är mycket nöjda med bemötandet och den hjälp de fått, vilket framkommer i den brukarenkät som gjorts. Personalen på RVC beskrivs som kunniga, tillgängliga och framförallt har det psykosociala stödet uppskattats av många av de våldsutsatta.

Poliser, socialsekreterare och åklagare beskriver i de gruppintervjuer som genomförts i samband med utvärderingen att de ser positiva effekter av RVC:s verksamhet för de våldsutsatta, men också för det egna arbetet.

Innehåll

INLEDNING	9
SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	10
METOD	11
UTVÄRDERINGSDESIGN	11
DATAINSAMLING	11
<i>Brukarenkät</i>	13
<i>Intervjuer med professionella</i>	14
<i>Samverkansenkät</i>	14
RESULTAT	16
INLEDNING	16
BROTTSTATISTIK	16
DE ANSTÄLLDA PÅ RVC OM DET FÖRSTA ÅRET	21
<i>Verksamheten</i>	21
<i>Implementering och samverkan</i>	24
<i>Utvecklingsområden</i>	25
BRUKARNAS SYNPUNKTER	27
<i>Beskrivning av brukarna som besvarat enkäten</i>	27
<i>Brukarnas uppfattningar om RVC:s insats</i>	28
<i>Bemötande och nöjdhet</i>	32
SAMVERKANSAKTÖRERNAS SYNPUNKTER.....	37
<i>Inledning</i>	37
<i>Beskrivningar av de egna organisationerna och förutsättningarna</i>	37
<i>Samverkansaktörernas bild av vad RVC bidrar med</i>	40
<i>Samverkansaktörernas uppfattning om RVC:s effekt för brukarna</i>	43
<i>Vad betyder RVC för samverkansaktörernas arbete?</i>	44
<i>Synpunkter på RVC</i>	46
<i>Chefer om samverkan</i>	48
ANALYS OCH SLUTDISKUSSION	56
INLEDNING	56
HUR PÅVERKAS BROTTSOFFREN?.....	56
HUR HAR IMPLEMENTERING OCH SAMVERKAN FUNGERAT?.....	57
LEVER RVC UPP TILL SINA MÅL?	58
SLUTDISKUSSION	61
REFERENSER	63
BILAGA: BRUKARENKÄT	64
BILAGA: INTERVJUGUIDE SAMVERKANSAKTÖRER	70
BILAGA: SAMVERKANSENKÄT	71

Inledning

Relationsvåldscentrum vid Västerorts polismästardistrikt i Stockholms län startade den 1 mars 2007. Klientarbetet har pågått sedan den 21 juni 2007. I den här rapporten utvärderas RVC:s första verksamhetsår, som enligt projektplanen pågick fram till 29 februari 2008.

I Relationsvåldscentrums slutredovisning av det första verksamhetsåret (Relationsvåldscentrum, 2008) kan man läsa att deras huvudsakliga uppdrag är att erbjuda hjälp och stöd till hotade och våldsutsatta personer över 18 år som gjort en polisanmälan vid Västerorts polismästardistrikt på grund av att de har varit utsatta för relationsvåld. RVC har tre anställda socionomer och en projektledare. De personer som gjort polisanmälan tillfrågas av polisen om de vill ha stöd av RVC. Vill de ha kontakt ringer någon av socionomerna upp. Personalen på RVC erbjuder råd och stöd, kan vara med på förhör och finnas med som stöd inför, under och efter rättegången. En viktig uppgift är att slussa personerna vidare till andra aktörer, till exempel socialtjänsten eftersom RVC inte ska ha långvariga kontakter. RVC erbjuder motiverande stödsamtal som ska öppna upp för berättandet och motivera till att samarbeta med polis, åklagare och socialtjänst.

Relationsvåldscentrum är ett samverkansprojekt mellan Stockholms stad, Solna Stad, Sundbybergs stad, Ekerö kommun, Polismyndigheten i Stockholms län, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården, Stockholms läns landsting och Länsstyrelsen i Stockholms län.

De projektmål som anges i ansökan till Länsstyrelsen i Stockholms län är:

- De samverkande myndigheterna ska bli mera effektiva i arbetet med de personer som varit utsatta för våld i nära relationer och kvalitén ska höjas.
- Kunskapen bland myndighetspersonalen om brottmål gällande våld i nära relationer skall öka.
- De brottsutsatta ska erbjudas bättre stöd så att fler orkar/vågar medverka under brottsutredningen.
- Säkerställa att de brottsutsatta känner till sina rättigheter och får information om vad de kan få hjälp med.
- Rättsäkerheten ska öka för vuxna personer som varit utsatta för våld i nära relationer.
- Anmälningens benägenheten i brottmål gällande vuxna personer som varit utsatta för våld i nära relationer ska öka.
- Bevissäkringen ska förbättras och lagföringen ska öka i ärenden gällande vuxna som varit utsatta för våld i nära relationer. Idag är lagföringsprocenten 35 procent inom Västerorts åklagarkammare och målet är att det ska öka till 40 procent.
- En myndighetssamverkansplan ska upprättas och en myndighetssamverksgrupp skall bildas samt en referensgrupp (målet presenteras här i komprimerad form).

Syfte och frågeställningar

Denna utvärdering är beställd av styrgruppen för Relationsvåldscentrum och syftet med utvärderingen är att följa upp verksamheten vid RVC och att utvärdera projektets första år. Frågeställningarna som utvärderingen söker svar på är:

1. Hur påverkas brottsoffren av stödet/kontakten med RVC?
2. Hur har implementeringen av projektet och samverkan fungerat mellan de berörda parterna?
3. Lever projektet upp till de mål man har satt upp?

Metod

Utvärderingsdesign

I utvärderingen söker vi svar på tre frågeställningar och de två första handlar om hur brottsoffren samt samverkansaktörerna uppfattar verksamheten. Frågeställningarna knyter an till utvärdering i enlighet med transaktionsmodellen, i vilken syftet är att ge en uppfattning om hur ett projekt eller en verksamhet uppfattas av berörda, vilket till exempel kan vara klienter, tjänstemän eller beslutsfattare. Det centrala är att beskriva processen i projektet (Ohlsson, 1990). Den tredje utvärderingsfrågan handlar om målutvärdering där vi söker svar på huruvida projektet har levt upp till de utsatta målen eller ej. Projektmålen skiljer sig dock åt i sin karaktär och flera av målen är inte kvantifierbara utan snarare kvalitativa.

Utvärdering är en form av uppdragsforskning och beställarens syften påverkar och formar ofta utvärderingen (Ohlsson, 1990). Utvärderingsfrågorna är utformade i samband med att offert för utvärderingen lämnades till Relationsvårdscentrum. I det läget hade projektledningen inga synpunkter. Däremot har RVC:s olika styr- och arbetsgrupper haft synpunkter senare under utvärderingens gång. Ansvarig forskningsassistent har träffat arbetsgruppen vid ett par tillfällen och diskuterat metodfrågor i utvärderingen. RVC:s projektledare och de tre socionomerna har haft möjligheter att påverka utformningen av den brukarenkät som har använts.

Datainsamling

I det här avsnittet beskrivs mer utförligt varje enskild metod för datainsamling som gjorts i samband med utvärderingen. Olika metoder har använts dels för att olika typer av frågeställningar eller projektmål kräver olika metoder, men också för att flera olika typer av data kan sammantaget ge tydligare svar. För att finna svar till den första frågeställningen har framförallt en brukarenkät gjorts. Dessutom kompletteras klienternas egna åsikter med beskrivningar från RVC själva och de samverkansaktörer som intervjuats i gruppintervjuer. Den andra frågeställningen som rör samverkan och implementering har vi sökt svar på genom dels en samverkansenkät och dels genom gruppintervjuer med professionella. Samtliga dessa datainsamlingar finns beskrivna under egna rubriker längre fram i detta avsnitt. När det gäller utvärderingen av RVC:s mål har vi utöver det som redan nämnts också använt oss av statistik från Länskriminalen. Nedan redovisas varje enskilt mål samt vilka metoder som använts för att undersöka om målen uppfyllts (målen är förkortade för att lättare åskådliggöras i tabellen):

Mål	Metod	Förväntade resultat
De samverkande myndigheterna ska bli mer effektiva och kvalitén ska höjas.	Enkät till enhetschefer samt gruppintervjuer med personal/handläggare.	Kvalitativa data i form av åsikter.
Kunskapen hos personalen om brottmål om våld i nära relationer ska öka.	Gruppintervjuer med personal/handläggare. Intervju med projektledaren för RVC. Samverkansenkät.	Kvalitativa data från intervjuerna samt vissa kvantitativa data från samverkansenkäten.
De brottsutsatta ska erbjudas bättre stöd så att fler orkar/vågar medverka under brottsutredningen.	Brukarenkät samt intervjuer med personalen på RVC och samverkanspartners.	Kvalitativa data i form av åsikter samt brukarnas bedömning av det stöd de fått, vilket anges i kvantitativa mått.
De brottsutsatta ska känna till sina rättigheter och få information om vad de kan få hjälp med.	Intervjuer med personalen på RVC. Brukarenkät.	Kvalitativa data i form av beskrivning av rutiner samt brukarnas uppfattningar.
Rättssäkerheten ska öka.	Intervjuer med personalen på RVC. Brukarenkät.	Kvalitativa data i form av beskrivning av rutiner samt brukarnas uppfattningar.
Anmälningbenägenheten ska öka.	Statistik från länskriminalen i Stockholms län. Jämförelse mellan Västerort, Söderort och Södertörn.	Kvantitativa data.
Beviskringen ska förbättras och lagföringen ska öka från 35% till 40% i ärenden gällande vuxna som varit utsatta för våld i nära relationer.	Statistik från länskriminalen i Stockholms län. Jämförelse mellan Västerort, Söderort och Södertörn. Görs dock inte i utvärderingen av år 1.	Kvantitativa data. Görs först efter år 2.
En myndighetssamverksplan ska upprättas och en myndighetssamverksgrupp samt en referensgrupp ska bildas.	Intervju med projektledaren för RVC.	Bör kunna besvaras med ja eller nej.

Tabell 1: Beskrivning av RVC:s mål, utvärderingsmetoder samt förväntade resultat.

De mål som finns formulerade för RVC är i flera fall svåra att utvärdera. Som exempel kan man ta det första målet som säger att de samverkande myndigheterna ska bli mer effektiva i arbetet med de personer som varit utsatta för våld i nära relationer och att kvalitén ska höjas. Utan definitioner av vad man menar är ett effektivt arbete eller vad som utgör kriterier för god kvalitet svårt att utvärdera. Ett annat exempel är målet som säger att rättsäkerheten ska öka. Det går att föreställa sig en mängd olika aspekter som påverkar rättsäkerheten. En del av dessa kan kanske RVC påverka, men många andra har RVC inget inflytande över.

Som med nästan all utvärdering när det gäller sociala relationer och verksamheter är det svårt att uttala sig med säkerhet om det är verksamheten/projektet som är orsak till resultaten. Att anmälningbenägenheten ökar påverkas till exempel av många olika faktorer, på såväl strukturell som individuell nivå. RVC är en instans som möter brottsoffer och som förhoppningsvis gör ett gott arbete, vilket skulle kunna öka chansen att deras besökare polisanmäler och också fullföljer polisanmälningarna (dvs. medverkar vid förhör etc.). Man måste dock ha i åtanke att personers anmälningbenägenhet också påverkas av vilka poliser de

möter, deras tidigare erfarenheter av polisväsendet, samhällets värderingar av brott i nära relationer och/eller poliskåren etc. Dessa faktorer har vi ingen kontroll över i den här utvärderingen. Vi jämför dock Västerorts polismästdistrikt med två andra stockholmsdistrikt för att se om det finns skillnader i anmälningsbenägenheten mellan dessa tre som eventuellt kan förklaras med tillkomsten av RVC.

Brukarenkät

Den första frågeställningen handlar om hur brottsoffren påverkas av stödet de får på RVC. En brukarundersökning har genomförts för att få svar på vad brukarna själva tycker om verksamheten. Frågorna i enkäten handlar om bemötande, vilken hjälp man fått, hur man uppfattar personalens kompetens, vad som varit till hjälp och hur man uppfattar stödet man fått. Frågorna är formulerade med fasta svarsalternativ i samtliga fall utom två där friare beskrivningar av vad man fått respektive inte fått för hjälp har tagits med för att möjliggöra för respondenterna att dels lyfta fram exempel som saknats i enkäten, men också för att de ska kunna utveckla sina svar något om de velat. Enkäten återfinns i bilaga 1.

Som urvalsgrupp för brukarenkäten valdes de personer vars kontakt avslutats under verksamhetsåret. Det var 76 personer. Handläggarna på RVC fick i uppdrag att kontakta dessa för att fråga om de kunde delta i utvärderingen och om de ville bli uppringda eller svara själva via en brevenkät. Eftersom sekretesskyddet är mycket viktigt för gruppen var det särskilt angeläget att be om tillstånd för att personalen skulle få lämna ut deras namn och telefonnummer. Av de 76 personerna tackade 46 personer ja till att delta, 9 tackade nej och 21 gick inte att få tag på (handläggarna var instruerade att ringa minst tre gånger). Av dessa 46 personer har två personer svarat skriftligt på enkäten och 37 svarat via telefon. En enkät besvarades dock bara till hälften. Två personer har haft telefonnummer som upphört och fyra personer har inte gått att nå trots försök på olika dagar, olika tidpunkter och vid minst fyra tillfällen. Svarsfrekvensen är således 51 procent av samtliga avslutade ärenden och 85 procent av de namn som överlämnades från RVC.

Vid telefonintervjuerna fick respondenterna inledningsvis information om utvärderingens syfte, att de deltar helt anonymt och att de kan välja att inte svara på vissa frågor om de så önskar. Ingen har valt att hoppat över någon fråga, men de flesta frågorna innehöll ett "vet ej"-alternativ som kunde användas om man var osäker eller ovillig att svara. De flesta intervjuerna tog cirka tio minuter och några enstaka tog något längre tid.

I ett fåtal av telefonintervjuerna har det varit svårt att få personerna att svara på frågorna i enkäten. I några få fall har personerna istället varit upptagna av att berätta "sin historia". I några fall har personerna haft begränsade kunskaper i svenska språket och om det svenska samhället, vilket har gjort det svårt för dem att förstå och svara på frågorna. Målsättningen har varit att ställa samtliga frågor i formuläret, men ibland har det inte varit möjligt. En telefonintervju genomfördes med tolk på respondentens egen begäran. Alla enkäter har matats in och sammanställts i statistikprogrammet SPSS.

Intervjuer med professionella

Gruppintervjuer har gjorts med personal hos polis, åklagare och socialtjänst för att få de professionellas bild av hur verksamheten påverkar brottsoffren. Med åklagarmyndigheten har en intervju genomförts där två åklagare deltog (genomfördes under april 2008). En av dessa var gruppledare och det var också gruppledaren som fått förfrågan om intervjun och valt vilka som skulle delta. Med polisen har en intervju genomförts och på den deltog fyra poliser (genomfördes under april 2008). Då polismyndigheten inte ville lämna ut uppgifter om enheter och enhetschefers namn hjälpte Karin Antonsson hos polisen till med att hitta poliser som kommit i kontakt med RVC och som ville ställa upp på en gruppintervju. Två olika socialsekreterargrupper har intervjuats. I det ena fallet rör det sig om en kommun/stadsdel som har ett mer specialiserat arbete gentemot våldsutsatta kvinnor (genomfördes under maj 2008). I den andra kommunen/stadsdelen har man en lägre grad av specialisering (genomfördes under mars 2008). I båda fallen har förfrågan skickats till respektive enhetschef som sedan själv valt ut socialsekreterare. I den mindre specialiserade arbetsgruppen deltog fyra socialsekreterare/handläggare och i den mer specialiserade deltog tre socialsekreterare. En semistrukturerad intervjuguide (se bilaga 2) användes vid intervjuerna. Intervjuerna tog ungefär 60 minuter att genomföra.

En *gruppintervju* har också genomförts med socionomerna på RVC och en *enskild intervju* har gjorts med projektledaren Åsa Frostfeldt (båda dessa genomfördes under april 2008). Dessa intervjuer strukturerades kring frågor om verksamhetens organisation, RVC:s uppdrag, hur samverkan fungerar och vad man ser för behov för målgruppen. Under intervjuernas gång formulerades följdfrågor.

Samtliga intervjuer spelades in på band och har sedan transkriberats för att utgöra underlag för resultatredovisning och analys.

Samverkansenkät

En *enkät* med frågor kring samverkan och implementering av RVC skickades ut i mars till enhetschefer vid samtliga socialkontor, polisen och åklagarmyndigheten. En påminnelse gjordes i samband med en träff med RVC:s styrgrupp och den sista enkäten inkom i juli 2008. Till slut hade 18 enkäter inkommit. Från polisen var det sex chefer som svarade, vilket enligt kontaktpersonen hos polisen som distribuerade enkäterna var samtliga som skulle svara. Det fanns bara en enhetschef hos åklagaren och denna har också svarat. Resterande 11 enkäter kommer från socialtjänsten. Exakt bortfall är omöjligt att beräkna eftersom vi saknar kännedom om exakt vilka enheter som kommer i kontakt med RVC. De enkäter som inkommit är:

- Spånga-Tensta sdf (1 enkät)
- Hässelby-Vällingby sdf (1 enkät)
- Rinkeby-Kista sdf (1 enkät)
- Bromma sdf (1 enkät)

- Stockholm, stadsdel en angivet (1 enkät)
- Solna (3 enkäter)
- Sundbyberg (2 enkäter)
- Ekerö (1 enkät)

Syftet var att via enkätsvaren få svar på utvärderingens andra frågeställning: hur har implementeringen av projektet och samverkan fungerat mellan de berörda parterna? Enkäten återfinns i sin helhet som bilaga 3 till denna rapport. Enkäterna har matats in och sammanställts i statistikprogrammet SPSS.

Resultat

Inledning

I det här kapitlet redovisas resultaten från de olika datainsamlingar som gjorts i samband med utvärderingen. De presenteras var för sig och knyts ihop till respektive frågeställning först i rapportens avslutande kapitel *Analys och slutdiskussion*.

Allra först presenteras statistik över anmälda brott samt andelen redovisade ärenden till åklagarmyndigheten. Västerorts polismästardistrikt jämförs med Söderort och Södertörn. Statistiken rör de projektmål som handlar om anmälningsbenägenhet och effektivisering av polisens verksamhet.

Därefter presenteras RVC:s verksamhet utifrån personalens och projektledarens egna beskrivningar i de intervjuer som gjorts samt den statistik som finns i deras rapport till Länsstyrelsen (Relationsvåldscentrum 2008). Avsnittet ger en bild av vad RVC gör och vad personalen själva tycker fungerar bra och vad som fungerar mindre bra. Brukarnas uppfattningar om RVC presenteras i nästa avsnitt som baseras på den brukarenkät som gjorts. I avsnittet presenteras respondenterna utifrån ett par bakgrundsfaktorer och några jämförelser med RVC:s hela klientgrupp görs. Synpunkterna på RVC presenteras under rubrikerna *Brukarnas uppfattning om RVC:s insats* och *Bemötande och nöjdhet*. Därefter kommer två avslutande avsnitt som rör RVC:s samverkansaktörer. Resultaten från de gruppintervjuer med polis, åklagare och socialtjänst som har genomförts presenteras först. Avsnittet handlar om samverkansaktörernas egna organisationers förutsättningar, om vad de anser att RVC bidrar med och vad detta betyder för det egna arbetet. Sist presenteras resultaten från den samverkansenkät som enhetschefer hos dessa samverkansaktörernas har besvarat och som handlar om implementeringen av RVC och hur man tycker att verksamheten stämmer överens med behoven.

Brottstatistik

Våld mot kvinnor och män i nära relationer ryms inom flera av polisens olika brottskoder. Det finns ingen brottskod som bara rymmer våld inom nära relationer. Brottskoderna är uppdelade på offrets kön. Inom brottskoderna som handlar om misshandel av män där gärningsmannen är bekant ryms allt våld där brottsoffret är bekant med gärningsmannen. Merparten av detta våld handlar om helt annat våld än i nära relationer. Våldet mot kvinnor i nära relationer är något lättare att hitta i statistiken, i synnerhet det våld som registreras som grov kvinnofridsbråkning. Merparten av våldet inom brottskoderna som handlar om misshandel där gärningsmannen är bekant kan anses vara våld i nära relationer, men inte allt. Enligt uppgift från Länskriminalen i Stockholms län använder de brottskoderna som rör misshandel mot kvinna av bekant gärningsman, grov kvinnofridsbråkning samt de olika brottskoderna som rör våldtäkt för att beskriva omfattningen av anmält våld mot kvinnor i nära relationer. För att följa upp Relationsvåldscentrums mål om att anmälningsbenägenheten i brottmål gällande

vuxna personer som varit utsatta för våld i nära relationer ska öka kommer dessa brottskoder att användas. I rapporten fokuseras enbart på våld mot kvinnor i nära relationer, dels därför att RVC:s klienter till 95 procent är kvinnor och dels på grund av att statistiken när det gäller våld mot män i nära relationer inte går att urskilja från övrigt våld mellan män.

Den 1 juli 2007 ändrades brottskoderna för misshandel så att de avser kvinna 18 år eller äldre. Tidigare innefattades kvinnor från 15 år. Även brottskoderna för våldtäkt gavs denna åldersindelning. Brottskoderna för våldtäkt var inte tidigare könsindelad, vilket innebär att före andra halvåret 2007 innefattas även män i denna statistik. Jämförelser med 2008 kommer alltså att bli något missvisande, eftersom den tidigare statistiken innehåller flera typer av brottsoffer.

De brottskoder som ingår i redovisningen nedan är:

0356	Misshandel ej grov, utomhus, kvinna 15- år, bekant (ändrad till 18- år 070701)
0366	Misshandel ej grov, inomhus, kvinna, 15- år, bekant (ändrad till 18- år 070701)
0386	Grov misshandel, inomhus, kvinna, 15- år, bekant (ändrad till 18- år 070701)
0412	Grov kvinnofridskränkning
0649	Försök våldtäkt/grov dito, inomhus, mot kvinna
0661	Fullbordad våldtäkt/grov dito, inomhus, mot kvinna
0624	Försök våldtäkt/grov dito, inomhus, fyllda 15 år (borttagen 070701)
0628	Fullbordad våldtäkt/grov dito, inomhus, fyllda 15 år (borttagen 070701)

Relationsvåldscentrum tillhör Västerorts polismästardistrikt. Som jämförelsedistrikt i utvärderingen används två andra distrikt i Stockholms län: Söderort och Södertörn. Distrikten har valts ut i samråd med Relationsvåldscentrum. Ett av RVC:s projektmål handlar om att öka anmälningbenägenheten. Utvecklingen av antalet anmälda brott (enligt de brottskoder vi använder, se ovan) under åren 2006 och 2007 i samtliga Stockholms län finns i tabellen nedan. De tre distrikt vi fokuserar på är markerade i fetstil.

Polismästardistrikt	2006	2007	Ökning %
City	814	885	8,7%
Söderort	1089	1096	0,6%
Västerort	1034	1148	11,0%
Roslagen	378	462	22,2%
Norrort	658	652	-0,9%
Arlanda	4	5	25,0%
Nacka	352	376	6,8%
Södertörn	960	1060	10,4%
Södertälje	344	394	14,5%
Ospec	202	214	5,9%
Totalt	5835	6292	7,8%

Tabell 2: Antalet anmälda brott enligt de brottskoder som presenterats ovan fördelade på respektive polismästardistrikt i Stockholms län samt den procentuella förändringen mellan åren. Söderort, Västerort och Södertörn markerade med fetstil. Källa: Länskriminalen i Stockholms län.

Tabellen ovan visar att de tre distrikten som jämförs här är de distrikt som har flest anmälda brott utifrån de utvalda brottskoderna. Förändringen är större i både Västerort och Södertörn om man jämför med snittet för länet. Söderort hade bara en marginell ökning från 2006 till 2007.

I statistiken ovan ingår de anmälningar som rubriceras som grov kvinnofridskränkning. Enligt Länskriminalen i Stockholm är en av målsättningarna för deras arbete att denna brottskod ska öka i förhållande till övriga brottskoder som rör våld mot kvinnor i nära relationer. Det vill säga att man i större utsträckning ska rubricera våld mot kvinnor som grov kvinnofridskränkning och att kvinnofridslagstiftningen som finns också ska användas i högre grad. Det kan därför vara intressant att särskilt belysa enbart brotten som rubriceras som grov kvinnofridskränkning. I diagrammet nedan visas utvecklingen i de tre jämförelsedistrikten under perioden 2002-2007.

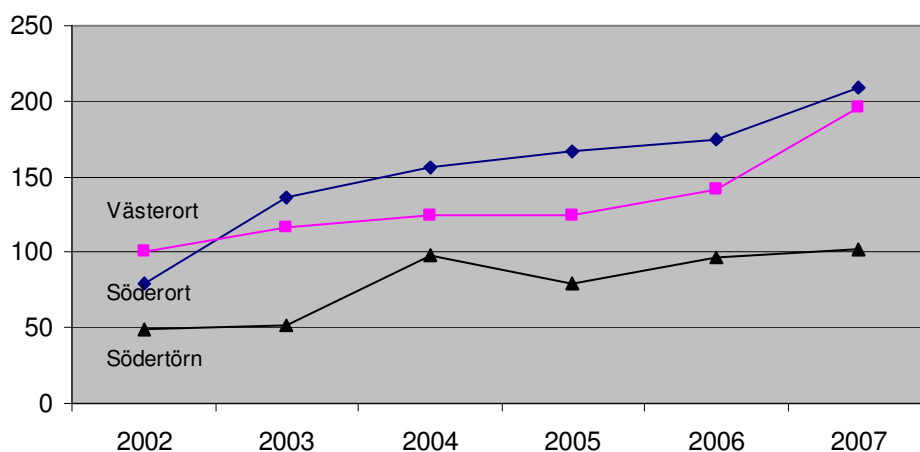

Diagram 3: Antalet anmälningar av grov kvinnofridskränkning åren 2002-2007 i Västerort, Söderort och Södertörn. Källa: Länskriminalen Stockholms län.

Tittar man på andelen kvinnofridsbrott i relation till övriga brottskoder som rör våld mot kvinnor finner man att andelen kvinnofridsbrott ökade 2007 i jämförelse med 2006 i Söderort och Västerort, men minskade något i Södertörns polismästardistrikt.

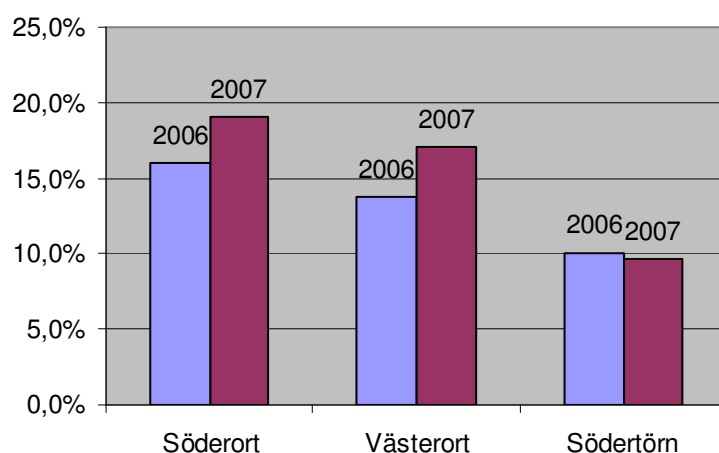

Diagram 4: Andelen anmälningar som utgörs av grov kvinnofridskränkning av det totala antalet brottskoder som används för att definiera brott mot kvinnor i nära relationer i denna utvärdering. Redovisat för Söderort, Västerort och Södertörn åren 2006 och 2007. Källa: Länskriminalen i Stockholms län.

RVC har också ett mål som rör åklagarnas arbete: att lagföringsgraden ska öka. Eftersom åklagarnas arbete kommer efter polisanmälan kommer eventuell påverkan av RVC sannolikt synas först under 2008 och därför har denna statistik inte tagits med i utvärderingen av detta första år. Polismyndigheten har som mål att ”andelen redovisade ärenden till åklagare avseende våldsbrott ska uppgå till minst 25 procent av totalt inkomna ärenden inom området” (Polismyndigheten i Stockholms län, 2007) Diagrammet nedan visar andelen redovisade ärenden till åklagare avseende våld mot kvinnor enligt polisens egna uppgifter. Andelen ligger för år 2007 mellan 21,6-22,4% i de tre distrikten vilket är ungefär i nivå med som länet som helhet. Andelen har sjunkit något i länet som helhet liksom i Västerort och Södertörn om man jämför med siffrorna för 2006. I Söderort ökade tvärtom andelen något:

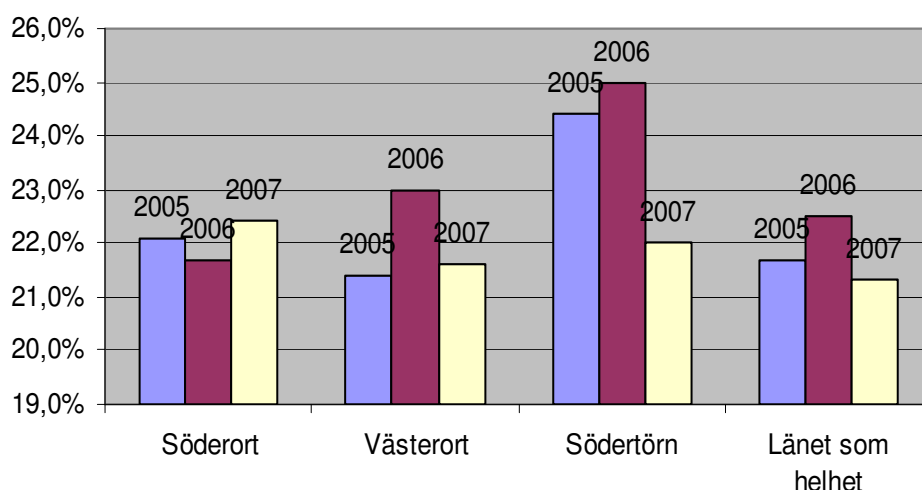

Diagram 5: Andelen redovisade ärenden till åklagare avseende våld mot kvinnor 2005, 2006 och 2007 i Söderort, Västerort, Södertörn samt hela länet. Källa: Länskriminalen i Stockholms län.

Sammanfattning

Ett av RVC:s mål är att anmälningsbenägenheten ska öka. Den ovan presenterade statistiken visar att Västerort tillsammans med Söderort och Södertörn är de polismästardistrikt i Stockholms län där det görs flest anmälningar som rör mäns våld mot kvinnor. Både Västerort och Södertörn hade större ökningar – runt 10 procent – av antalet anmälningar mellan åren 2006 och 2007 om man jämför med snittet för länet. Söderort hade en knapp ökning på 0,6 procent. Av antalet anmälningar har dock andelen som redovisats till åklagare minskat från 2006 i både Västerort och Södertörn. I Söderort ökade andelen något.

De anställda på RVC om det första året

Verksamheten

De flesta som kommer till RVC kommer via polisen. Polisen frågar personen om hon eller han önskar stöd från RVC och svarar personen ja lämnar polisen en lapp till RVC som i sin tur tar kontakt. I början ringde RVC samma dag, men nu har man viss väntetid. Socionomerna säger att de oftast tar kontakt senast dagen därpå och att det är viktigt att nå personen tidigt.

– Vi har sagt att det max ska det gå 48 timmar. Vi försöker ringa dem varje dag för vi vet hur viktigt det är att komma i kontakt med dem så fort de gjort en anmälan. Vi har märkt att ringer man efter tio dagar kanske de inte tycker att det är så viktigt längre.

Socionom på RVC

RVC ska fungera som ett stöd i rättsprocessen och eftersom brottsutredningar tar olika lång tid och en del ärenden överklagas och en del inte ens leder till åtal varierar längden på kontakten med de brottsutsatta. Normalärendet om mannen är häktad är att det tar tre veckor tills det blir rättegång, säger en av socionomerna i intervjun. Efter rättegången behöver man ofta fortsätta kontakten med kvinnan:

– Så blir det rättegång och så har man lite kontakt efter det för då har det gått så fort så då måste man ha kontakt efter också för att ge kvinnan chansen att etablera kontakter utanför. Sedan kanske det blir överklagan, men då trappas vår kontakt ned under tiden.

Socionom på RVC

Enligt projektledaren kan det ibland vara svårt att avsluta kontakterna, i synnerhet när det brister i socialtjänstens organisation. Socionomerna berättar att de försöker hitta alternativ till de kvinnor som inte kan få tillräckligt stöd från sitt socialkontor.

Kontakten med de kvinnor vars anmälningar inte leder till åtal ser annorlunda ut än de där det pågår en rättsprocess som också avslutas:

– Det är en jätteskillnad på en kvinna som har gått igenom hela processen och avslutat en hovrättsförhandling och en kvinna som fortfarande är i kris och de säger att man inte kan styrka brott och lägger ned det. Där får vi också göra en avvägning. Vad behöver hon och kan vi verkligen släppa det här? (...) måste vi ändå se till att hon har det här professionella nätverket innan vi släpper henne. Där kan det bli lite längre kontakter ibland.

Socionom på RVC

RVC kan delta på förhör och vara ett stöd i samband med rättegången. De ska hänvisa vidare till andra myndigheter, till exempel socialtjänsten. De får många frågor från kvinnorna om själva rättsprocessen. Mycket av det stöd kvinnorna får handlar också om att bara finnas där för kvinnorna. De beskriver själva att de blivit som en trygg punkt dit kvinnorna kan återvända. Med många klienter har socionomerna mest telefonkontakt:

– Många av de klienter vi har kontakt med träffar vi aldrig, eller att man bara träffas en gång. Därför är det så svårt att generalisera. Det finns jättemånga som jag pratar i telefon med kanske 15-16 gånger, men man träffas aldrig.

Socionom RVC

– Om jag tänker efter, de jag har jobbat mest intensivt med, de har nog just varit de som man kanske har träffat en gång och sedan på rättegången kanske. Men pratat i telefonen kanske dagligen.

Socionom RVC

För en del klienter är telefonsamtalen enda möjligheten till kontakt eftersom de mår så dåligt att de inte orkar ta sig ut, säger socionomerna. Projektledaren är förvånad över att så mycket kontakt sker via telefonsamtal och sms. Hon säger att en del klienter kan ringa upp till fem gånger per dag om de är ångestdrivna. RVC avlastar både polis, åklagare, målsägandebiträden och socialtjänst genom att ta emot de här samtalen, fortsätter hon. Hon har känt att det är väldigt uppskattat att man kan prata med RVC utan att komma dit. Många samtal och sms handlar om att man stämmer av läget, hur man mår och var man befinner sig i processen. Det är väldigt viktigt att någon tänker på en, att någon bryr sig, tror hon.

RVC har personal som talar flera språk och man kan därför erbjuda råd- och stödkontakter på fler språk än svenska. När det inte finns någon i personalen som talar språket använder man tolk. För dessa klienter begränsas dock möjligheten att ha omfattande telefonkontakter. Dessa försöker man istället få till RVC på samtal. Det är en stor skillnad att arbeta med tolk, säger socionomerna:

– Det är en otrolig skillnad. Samma känsla som kvinnan vill uttrycka kommer aldrig fram. Det tar längre tid. Kvinnan är så upptagen av det hon berättar och vill inte att någon ska avbryta henne, men det blir stopp då tolken ska översätta. Jag tror att det är stor skillnad mot när man pratar på sitt språk.

Socionom RVC

– Det hänger mycket på tolken. Det finns bra tolkar och då fungerar det.

Socionom RVC

En av socionomerna berättar att hon blivit skrämmd över att det är så många feltolkningar under rättegångar och förhör, vilket hon märkt i de sammanhang där hon själv talar kvinnans modersmål, men där de använder tolk i samband med förhören och rättegången. Socionomerna beskriver att de dessutom fyller en extra funktion för de kvinnor som de kan prata med på deras egna språk. Dessa kvinnor har svårt att kommunicera med till exempel socialtjänsten och då ringer de till RVC istället för att få hjälp. RVC beskriver att de blir den person med förankring i det svenska samhället som kvinnan har kontakt med och som vet hur allt fungerar. ”Kulturtolkning”, som en av socionomerna uttrycker det.

Under det första året har man fått skära ned i verksamheten på grund av den höga ärendetillströmningen. I början erbjöd man upp till tre motiverande samtal till personer som ännu inte gjort polisanmälan. Nu erbjuder man bara ett samtal på telefon. Socionomerna säger att de inte hinner med och att man valt att skära ned på detta eftersom det trots allt är personer som gjort polisanmälan som är deras målgrupp. De tycker dock att det är synd eftersom fyra av fem faktiskt gjorde polisanmälan efter de motiverande samtalen. Projektledaren säger att det var problematiskt med just de personer som inte gjorde polisanmälan:

– Problemet var de personerna som inte gjorde polisanmälan där vi satt med väldigt mycket kunskap och såg synliga skador. Det är en situation som blev ohållbar. Kvinnojourerna kan sitta med sådan information, men vi som myndighetspersoner...det finns en gräns när man måste bryta sekretessen. Om vi misstänker att det föreligger risk för dödligt våld (...). Det är anledningen till att vi sagt att vi kan ta det över telefon för då kan man vara anonym.

RVC:s projektledare

I början hade de också mer tid till att till exempel åka ut till socialkontoren och ha samrådsmöten. Socionomerna berättar att de ser en risk i att det är de personer som är akutstyrda och mycket ångestladdade och vill ha hjälp med allt som blir prioriterade när de har tidsbrist. Personer som inte är så aktiva själva i hjälpsöket får vänta. Även polisens verksamhet påverkar RVC:s prioritering i och med att de ärenden där mannen sitter häktade ofta går fortare. Risken är då att de ärenden där rättsprocessen är långsammare får vänta även hos RVC. Socionomerna tvingas säga nej till att medverka vid förhör och på rättegångar eftersom saker krockar ibland. Förhoppningen är att RVC ska kunna anställa ytterligare en socionom.

– Vi hoppas att vi ska bli en till. Vi har jobbat så himla hårt med det här att marknadsföra oss själva och informera om vår verksamhet. (...) Jag tror att det har gått fram i och med att vi har så mycket att göra och då skulle det vara så synd att behöva skära ned ännu mer än vi har gjort. Jag känner att det som var tanken med vår verksamhet från början kan vi inte riktigt leva upp till på grund av

ärendemängden. Det skulle vara skönt att få komma tillbaka där vi var, det vi vill göra och det vi faktiskt kan göra (...).

Socionom RVC

Under det första verksamhetsåret tog RVC även emot heterosexuella män som blivit slagna av kvinnor. Inför verksamhetsår två har man dock snävat in målgruppen så att den handlar om kvinnor som utsätts för våld i nära relationer, kvinnor och män som utsätts för våld i samkönade relationer samt kvinnor och män som utsätts för hedersrelaterat våld. En av socionomerna berättar att hon hade stödsamtal med en man med en fotboja som var dömd för att ha misshandlat sin fru. Risken att de dessutom skulle ha båda parter som klienter har gjort att de nu hänvisar heterosexuella män till Manscentrum istället. Socionomerna säger att de tycker att de ändå kunnat göra ett bra jobb i de få ärenden med heterosexuella män man har haft, även om de ser komplikationer:

– Initialt blir det skillnad, absolut. Vår ingång i ärendet och våra tankar kring det. Man får ta en extra funderare.

Socionom RVC

– Just det här med mäns våld mot kvinnor, förklaringsmodellen som vi ändå har i ryggen. Det blir lite konstigt. Även om vi kanske ger honom det han behöver och att han får samma stöd som en våldsutsatt kvinna känner man sig osäker.

Socionom RVC

I RVC:s egen verksamhetsrapport kan man läsa att de under det första verksamhetsåret kom i kontakt med 300 personer. 95 procent av dessa var kvinnor – i stort sett samtliga i heterosexuella relationer där de blivit misshandlade av en man. Nio ärenden var hedersrelaterade. Inget ärende har aktualiserats på grund av våld i samkönade relationer, men ett av de hedersrelaterade ärendena handlade om en lesbisk kvinna som var utsatt på grund av sin sexuella läggning. 63 procent av RVC:s klienter har inte tidigare haft kontakt med socialtjänsten. Lika stor andel – 63 procent – har barn. För 66 procent var det första gången de gjorde en polisanmälan mot personen som utsatt henne/honom för våldet. 36 procent av RVC:s klienter har svenska som modersmål. De fyra största språkgrupperna i övrigt är arabiska, persiska, spanska och kurdiska (Relationsvårdscentrum, 2008).

Implementering och samverkan

Såväl projektledaren som socionomerna säger att implementeringen av RVC och samverkan med polis, socialtjänst och åklagare har fungerat över förväntan. De har lagt ned mycket tid på att presentera sig själva och verksamheten. RVC är väl förankrat hos de samverkande myndigheterna enligt projektledaren:

– En framgångsfaktor i det här har varit att vi har väldigt bra förankring, både politiskt och på tjänstemannanivå och att alla känner sig med.

RVC:s projektledare

I de fall de har stött på motstånd eller det varit svårigheter har det gällt överlämning till socialtjänsten. Socionomerna säger att de tycker att det på många ställen saknas en förståelse för mäns våld mot kvinnor och en av dem säger också att det ibland är ekonomin som kommer i första hand och inte den utsatta kvinnans behov. Konkret saknas ofta möjligheter för våldsutsatta kvinnor att få ett mer psykosocialt stöd i kommunerna och stödet för barn som bevittnat våld är också ett område där socialtjänsten brister ibland, säger socionomerna.

Projektledaren berättar att mycket har hänt det senaste året hos polis, åklagare och socialtjänst som förbättrar stödet för våldsutsatta och mycket att detta hade sannolikt skett även om RVC inte funnits. Till exempel har polisen gjort en stor satsning på så kallade SARA-utbildningar, vilket är en metod för hot- och riskbedömning. De har startat en hot- och säkerhetsgrupp och det kommer en omorganisation till hösten då polisen får en egen relationsvårdsgrupp. Allt detta ser RVC positivt på. Socialtjänsten har i flera fall uppdaterat sina handlingsplaner och både projektledaren och socionomerna lyfter de särskilda enheterna/kvinnofridsteamerna som finns i ett par stadsdelar i Stockholm som goda exempel. Inom socialtjänstens område blir olikheterna mellan kommunerna/stadsdelarna tydliga och det påverkar det stöd som erbjuds de våldsutsatta. Projektledaren säger att det skärs väldigt mycket inom socialtjänsten och att det märks.

Det är först i slutet av verksamhetsåret som samverkan börjat fungera med landstinget. På RVC märker man att till exempel vårdcentraler nu har börjat höra av sig. RVC ska sprida sina foldrar och affischer och träffa personal för att på så sätt kunna nå fler av alla de kvinnor som kommer till vården, men ännu inte gjort en polisanmälan, berättar projektledaren. Hon säger också att samverkan med Kriminalvården behöver utvecklas under de kommande projekta åren.

Samverkansplanen var inte färdig vid intervjuens genomförande och den samverkansgrupp som beskrivs i projektmålen är inte aktuell förrän RVC ska övergå till ordinarie verksamhet, säger projektledaren för RVC. Däremot finns en styrgrupp, en arbetsgrupp och en referensgrupp knutna till projektet.

Utvecklingsområden

I intervjun med socionomerna framkommer att de önskar att de kunde arbeta mer med bearbetande samtal, för att hjälpa kvinnorna att bearbeta våldet. I ärenden som överklagas till hovrätten har de en ganska lång relation med kvinnan och de säger att det skulle vara bra att använda den kontakt som byggs upp mellan dem och kvinnan:

– Att använda det här bandet som skapas mellan klienten och oss. De får ändå ett förtroende för oss. När man väl har fått det förtroendet, att man kan förvalta det på rätt sätt när de ändå är här. (...) Man kanske skickar henne till en kurator på en vårdcentral, men så kanske det finns en ännu större problematik som man inte vet om och så blir det inte bra. Det blir en kontakt som kanske skär sig.

Socionom RVC

Som nämnts ovan är också arbetsbelastningen något socionomerna och projektledaren tycker är bekymmersamt och med ytterligare en anställd skulle man i större utsträckning än idag klara av delta på förhör och rättegångar. Projektledaren säger också att det är svårt att lösa till exempel julleddigheten i dagsläget och de har märkt att det är viktigt att hålla kontakten med de brottsutsatta. Tio dagars ledighet gör att de tappar kontakten med en del kvinnor.

Projektledaren hoppas att de på sikt ska kunna utveckla någon form av planeringsmöten där socialtjänsten, säkerhetsgruppen hos polisen och RVC träffar kvinnan och gemensamt lägger upp en strategi för att skydda kvinnan på längre sikt. Hon beskriver att det blivit tydligt för henne under det första verksamhetsåret av RVC att ”ingen kedja är starkare än den svagaste länken”. RVC är bara en del, men det är jätteviktigt att de våldsutsatta får ett bra bemötande, att det blir en snabb handläggning hos både polis, åklagare och tingsrätt och att de får ett bra målsägandebiträde. Det är också viktigt att man får bra information från kriminalvården. Det räcker ju med att mannen kommer ut och att det tar för lång tid innan man verkställer beslutet, fortsätter projektledaren.

– Då kan mannen ha ihjäl henne under tiden. Då spelar det ingen roll hur bra man har jobbat här i början. Det kan ju bli ännu farligare för henne om hon har polisanmält.

RVC:s projektledare

Brukarnas synpunkter

Resultaten av brukarenkäten baseras på svar, främst via telefonintervjuer, från 39 personer. De utgör 51 procent av de avslutande ärendena under verksamhetsåret. I metodavsnittet finns en utförligare beskrivning av urvalsgruppen och bortfallet.

Beskrivning av brukarna som besvarat enkäten

Majoriteten av de svarande är kvinnor. Det är fyra män som svarat, det vill säga 10 procent. Det är en större andel än andelen män i hela RVCs klientgrupp som består av 95 procent kvinnor (baserat på de 300 personer som RVC kom i kontakt med under det första verksamhetsåret). Personerna är födda mellan 1953 och 1986. Medelåldern är 36 år (2007, personer födda 1971) och medianåldern är 35 år (personer födda 1972).

I enkäten tillfrågades personerna om vilket land de är födda i. 17 personer, 44 procent, är födda i Sverige och näst vanligast förekommande födelseregion är Mellanöstern följt av övriga Europa.

Födelseregion	Antal	Andel
Sverige	17	44%
Mellanöstern	8	21%
Europa	7	18%
Asien	3	8%
Norden	2	5%
Afrika	2	5%
Summa	39	101%

Tabell 6: Födelseregion redovisat i antal samt andel av samtliga.

Relationsvårdscentrums personal talar flera språk utöver svenska och det gör också att man kan erbjuda samtal på bland annat kurdiska och spanska. Det är två personer som i enkäten har svarat att de pratat på sitt eget modersmål (i de fall det varit ett annat språk än svenska) med sin handläggare på RVC. En person har haft tolk i kontakten med RVC. 17 personer har uppgett att de talat svenska istället för sitt modersmål och 19 personer har svarat att de pratat på sitt eget språk, vilket är svenska.

Språk i kontakt med RVC	Antal	Andel
Svenska som modersmål	19	49%
Talade svenska istället	17	44%
Handläggaren kunde språket	2	5%
Använde tolk	1	3%
Summa	39	101%

Tabell 7: Språk i kontakten med RVC redovisat i antal samt andel av samtliga.

Jämför man de två ovanstående tabellerna med RVC:s egen statistik över vilka språk klienterna talar har brukarenkäten fångat fler som talar svenska och som är svenska. 49

procent har angett att de har svenska som modersmål och 44 procent att de är födda i Sverige. Enligt RVC:s statistik talar 36 procent svenska.

De fyra männen har blivit utsatta för våld av kvinnliga förövare och samtliga kvinnor i studien har blivit utsatta av manliga förövare (svar saknas dock för en kvinna). De svarande tillfrågades också om de ansåg att våldet var hedersrelaterat. Som definition för hedersrelaterat våld användes formuleringen ”utfördes av någon eller några i din närhet i syfte att upprätthålla sin eller sin släkts heder”. Sex personer ansåg att våldet varit hedersrelaterat och lika många var osäkra och svarade att de inte visste. Tre av de sex kvinnorna som anser sig vara utsatta för hedersrelaterat våld är födda i Sverige och tre i Mellanöstern.

Anser du att våldet var hedersrelaterat?	Antal	Andel
Nej	26	68%
Ja	6	16%
Vet ej	6	16%
Summa	38	100%

Tabell 8: Anser du att våldet var hedersrelaterat, dvs. utfördes av någon eller några i din närhet i syfte att upprätthålla sin eller sin släkts heder?

Uppfattningen om huruvida våldet är hedersrelaterat eller ej skiljer sig markant från RVC:s statistik över hela klientgruppen, där de anger att 9 personer – 3 procent – var utsatta för hedersrelaterat våld. Det innebär antingen att brukarenkäten har fångat upp en större andel av dessa personer eller att klienterna själva har andra definitioner eller uppfattningar än socionomerna på RVC.

Majoriteten av de svarande, 90 procent, har kommit i kontakt med RVC via polisen. Tre personer har kommit via socialtjänsten och en person har kommit via en vän/bekant.

Hur kom du i kontakt med RVC?	Antal	Andel
Polisen	34	90%
Socialtjänsten	3	8%
Vänner/bekanta	1	3%
Summa	38	101%

Tabell 9: Hur kom du i kontakt med RVC?

Brukarnas uppfattningar om RVC:s insats

35 av 38 som svarat uppger att de har fått stödsamtal, vilket gör det till den absolut vanligaste insatsen på RVC. Näst vanligast är hjälp i kontakt med polisen, vilket 62 procent har fått.

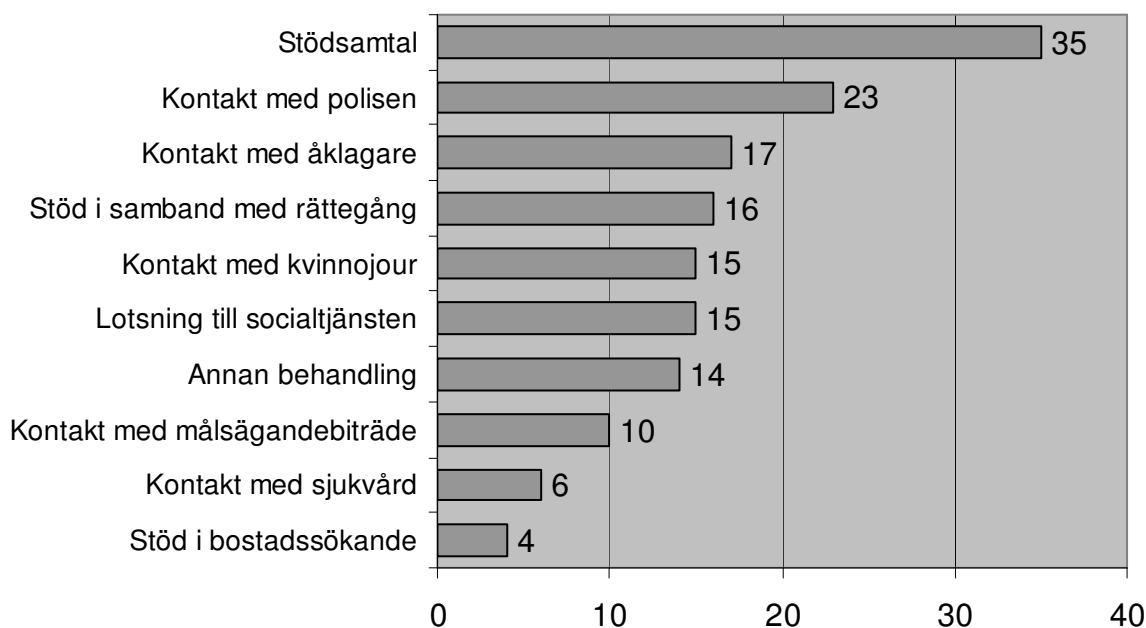

Diagram 10: Antal personer som fått respektive stödinsats. Observera att antalet svarande per svarsalternativ varierar mellan 35-38 personer (se tabell 11 för antal svarande per alternativ).

I enkäten fanns en möjlighet att också beskriva andra saker man har fått stöd med än de som fanns med i frågan ovan. 21 personer svarade och de svar som har lämnats kan sammanfattas i sådana som handlar om det samtalsstöd man har fått och vad det har betytt samt andra konkreta exempel på saker man har fått hjälp med:

Samtalsstöd

- Att min handläggare kunde prata mitt språk har varit ett jättestöd.
- Att handläggaren ringde flera gånger.
- Har hjälpt mig jättemycket eftersom jag var ensam i Sverige.
- De har stöttat, lyft min självkänsla och min självtillit.
- Det var en bra person att diskutera med.
- Viktigt att ha någon att samtala med, att få känna att man inte är ensam.
- Terapeutiska samtal med handläggaren - skönt att prata med någon som kan.
- Har fått mer självkänsla genom stödet av RVC.
- Goda råd.
- Hon (handläggaren, min anm.) ringde hem till mig och följde upp. Det var bra och omtänksamt.
- De tar sig tid. Jag hade aldrig klarat mig så pass bra utan dem.
- Stödsamtal var bra. Det behövde jag. Terapi till mina barn var också bra.
- Jag är väldigt nöjd med de långa och uttömmande samtal vi har haft. Jag har fått diskutera mina möjligheter och vilka vägar jag kan ta.

Praktisk hjälp

- Erbjud mig skyddad identitet.
- Skyddad identitet.

- Besöksförbud.
- Fantastiskt stöd att veta att de finns och att man får avlastning. Att de ringer runt.
- Skyddad identitet.
- Allmän information om skadestånd.
- Terapi till mina barn var också bra.
- Vägledning inför processen.

I tabellen nedan redovisas samtliga svar per insatskategori. Tabellen visar bland annat att de flesta som uppgett att de inte fått stödet inte heller har velat ha eller haft behov av det. Från några personer har det inte gått att få svar på följdfrågan om de velat ha eller behövt hjälpen. Dessa återfinns i svarsalternativet ”inte fått hjälp”.

	Har fått hjälp	Inte behövt	Velat få hjälp	Inte fått hjälp	Vet ej	N
Stödsamtal	35	1	2	0	0	38
Lötsning till socialtjänsten	15	11	6	4	2	38
Kontakt med polisen	23	7	5	3		38
Kontakt med åklagare	17	10	4	6	1	38
Kontakt med målsägandebiträde	10	18	1	7	1	37
Kontakt med sjukvård	6	23	4	3	1	37
Stöd i bostadssökande	4	17	13	2	1	37
Annan behandling	14	15	5	3	0	37
Kontakt med kvinnojour	15	15	2	4	0	36
Stöd i samband med rättegång	16	5	5	8	1	35
Summa per svarsalternativ	155	122	47	40	7	

Tabell 11: Samtliga inkomna svar på enkätfråga 13a och 13b kring vilka stödinsatser man har fått/inte fått.

Redovisat i antal. Observera att antalet svarande per alternativ, N, skiljer sig något mellan de olika stödinsatserna. Stödinsatserna är något förkortade ovan. Se bilagan med brukarenkäten för utförlig formulering.

Särskiljer man siffrorna för de insatser där de svarande uppgett att de velat ha hjälp, men inte fått det, finner man att stöd i bostadssökande är den stödinsatsen som ett större antal – 13 personer – anser att de hade behövt eller velat ha stöd i. 5-6 personer har efterfrågat det som kan beskrivas som delar av RVC:s kärnverksamhet, det vill säga lötsning till socialtjänsten, stöd i samband med rättegång och stöd i kontakt med polisen.

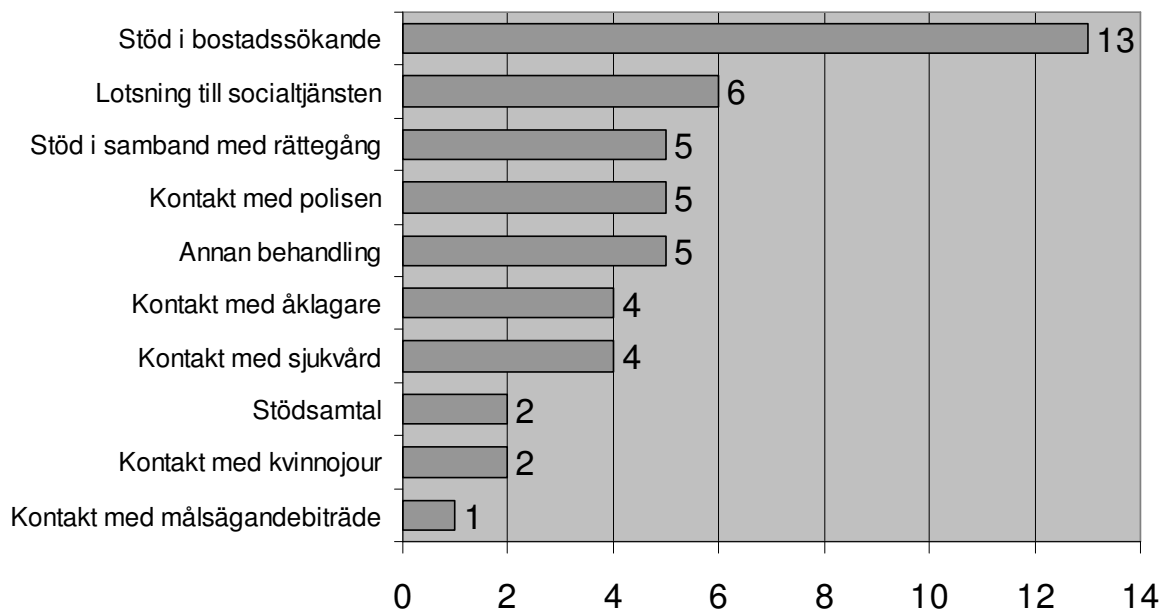

Diagram 12: Antal personer som inte fått, men velat ha respektive stödinsats. Observera att antalet svarande per svarsalternativ varierar mellan 35-38 personer (se tabell 11).

De svarande tillfrågades också om det fanns ytterligare saker de *inte* fått hjälp med än de som nämnts ovan. Åtta personer valde att svara och för tre personer handlade det om att man behövde hjälp med bostad och ytterligare ville betona detta. En person svarade att hon inte fick någon hjälp över huvud taget och de övriga fyra talade om RVC:s brist på befogenheter, det vill säga de behövde hjälp med sådant som egentligen ligger utanför RVC:s kontroll:

- Ville få hjälp med bostad.
- Ville få hjälp med bostad.
- Jag hade behövt hjälp att hitta en bostad. Jag fick ett erbjudande men då skulle jag betala för det och det var dyrt.
- Får ingen hjälp så det är onödigt att hon kommer hit.
- Om jag kommit tidigare till RVC hade jag behövt mycket mer hjälp. Ännu mer kanske om jag inte varit så driven själv. Det är dåligt att de inte har några befogenheter, till exempel i relation till åklagare. Jag skulle vilja lämna en fullmakt och så skulle de kunna avlasta mig i alla de kontakter man måste ha.
- De kunde inte hjälpa mig. Jag ville ha hjälp med att slänga ut mannen.
- Mannen släpptes ut direkt och jag hade behövt att han satt inlåst längre.
- Det var inte något jag saknade från dem, däremot från åklagarna.

I enkäten ombads brukarna att svara på vad som varit till mest hjälp för dem på RVC utifrån fem fasta svarsalternativ samt möjligheten att formulera ett helt fritt alternativ. 64 procent svarade att det viktigaste har varit att de fått någon att prata med. 11 procent svarar hjälp att hitta samtalsstöd/behandling. Mer praktiska alternativ som hjälp i kontakten med polisen eller stöd i samband med rättegången har bara enstaka personer svarat. Det bör dock observeras att det till exempel bara var 16 personer som uppgett att de hade fått stöd i samband med

rättegången. Av dessa är det således två som svarar att det är det som varit till mest hjälp. De som svarat ”annat” har i tre fall handlat om personer som inte ansett sig kunna bestämma sig för bara ett alternativ utan har svarat att det är ”allt detta” eller ”mycket”. En kvinna påpekar dessutom särskilt möjligheten att få prata på sitt eget språk. Den fjärde personen anser sig inte ha fått någon hjälp alls.

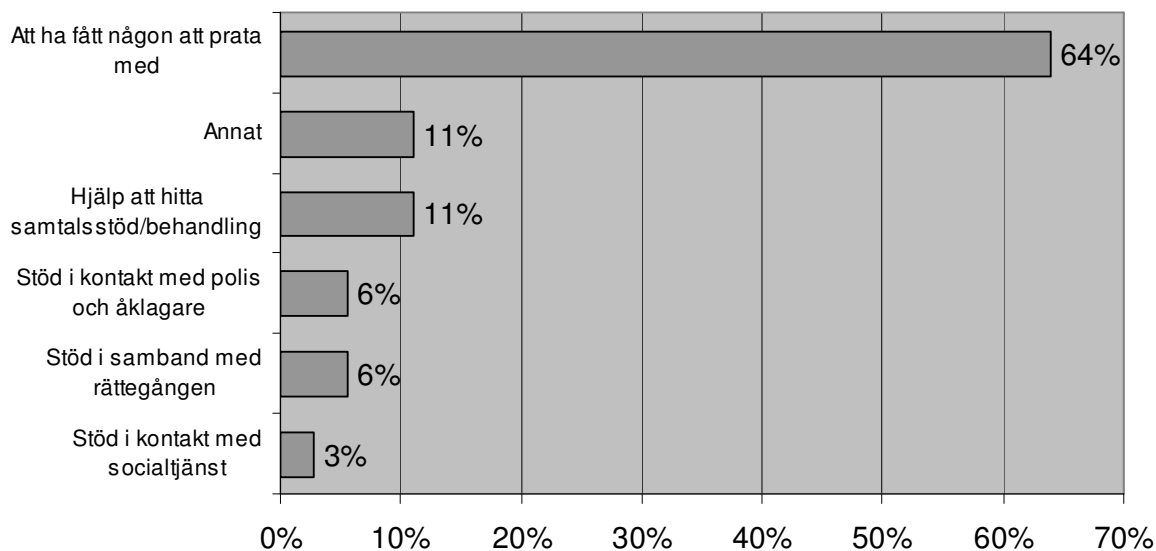

Diagram 13: Vad har varit till mest hjälp för dig på RVC? Redovisat i andel av de svarande. N=36

Bemötande och nöjdhet

I enkäten ställdes fem frågor om bemötande där de svarande ombads svara på en skala från 1-6 och där den lägsta siffran definierades som ”mycket dåligt” och den högsta siffran som ”mycket bra”. Sammanfattar man medelvärdena för de olika instanserna finner man att RVC får det högsta medelbetyget, 5,8, följt av polisen som får medelbetyget 5,2. Lägst betyg ges till socialtjänsten:

Hur tycker du att du har blivit bemött av...?

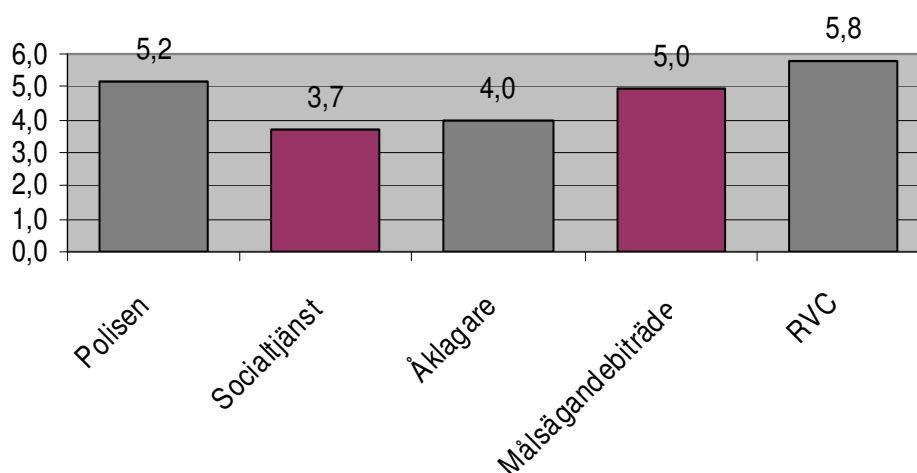

Diagram 14. Medelvärde över upplevt bemötande. Lägsta betyg 1 och högsta betyg 6.

Tabellen nedan visar samtliga svarande fördelade per svarsvärde och instans. En del personer har inte haft någon kontakt med till exempel socialtjänst eller åklagare och därför blir antalet där svar saknas relativt högt.

Svarsvärde	Polisen	Socialtjänst	Åklagare	Målsägandebiträde	RVC
1	0	7	5	1	0
2	4	4	3	1	0
3	0	2	1	1	0
4	3	3	4	3	3
5	10	4	4	7	2
6	22	9	9	11	33
Svar saknas	0	10	13	15	1
Summa	39	39	39	39	39

Tabell 15: Antal svarande per svarsvärde och instans.

Som tabellen ovan visar är det framförallt socialtjänsten och åklagarna som får de riktigt låga omdömena, även om det också är många som tycker att bemötandet varit mycket bra. Av de 28 som svarat på frågan om socialtjänsten är det 11, 38 procent, som ger bemötandet det lägsta eller näst lägsta betyget. Åtta personer av dessa är födda i Sverige. Personer födda utanför Sverige är således generellt sett mer nöjda med bemötandet från socialtjänsten än kvinnor födda i Sverige.

RVC:s klienter uppger att de är väldigt nöja med bemötandet från RVC. 85 procent ger RVC det högsta betyget, det vill säga att de anser att bemötandet varit mycket bra. Två personer har gett dem betyget 5, tre personer har gett betyget 4 och svar saknas från en person. Medelvärdet är 5,8.

Hur tycker du att du har blivit bemött av RVC?

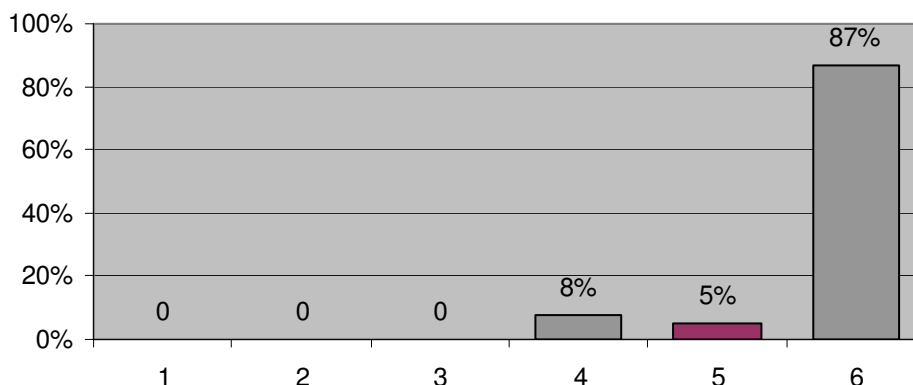

Diagram 16: Hur tycker du att du har blivit bemött av RVC? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "mycket bra". Redovisat i procent av de svarande, N=38.

En överväldigande majoritet av de svarande anser att personalen på RVC har haft tillräckligt med tid för att kunna hjälpa dem. Endast två personer har svarat "nej" och en person har svarat "vet ej". Även kunskapen om våld upplevs av en majoritet, 84 procent av de svarande, som tillräckligt hög för att personalen ska kunna hjälpa till. En person har svarat nej och fem personer har svarat att de inte vet. När det gäller personalens kunskaper om övriga myndigheter och stödverksamheter är det inte riktigt lika stor majoritet som svarar att personalen har tillräckliga kunskaper för att kunna hjälpa dem. 58 procent anser att kunskaperna är tillräckliga. 13 procent, vilket är fem personer, anser att personalen inte har haft tillräckliga kunskaper och nästan en tredjedel, 11 personer, svarar att de inte vet (se diagram 17 nedan).

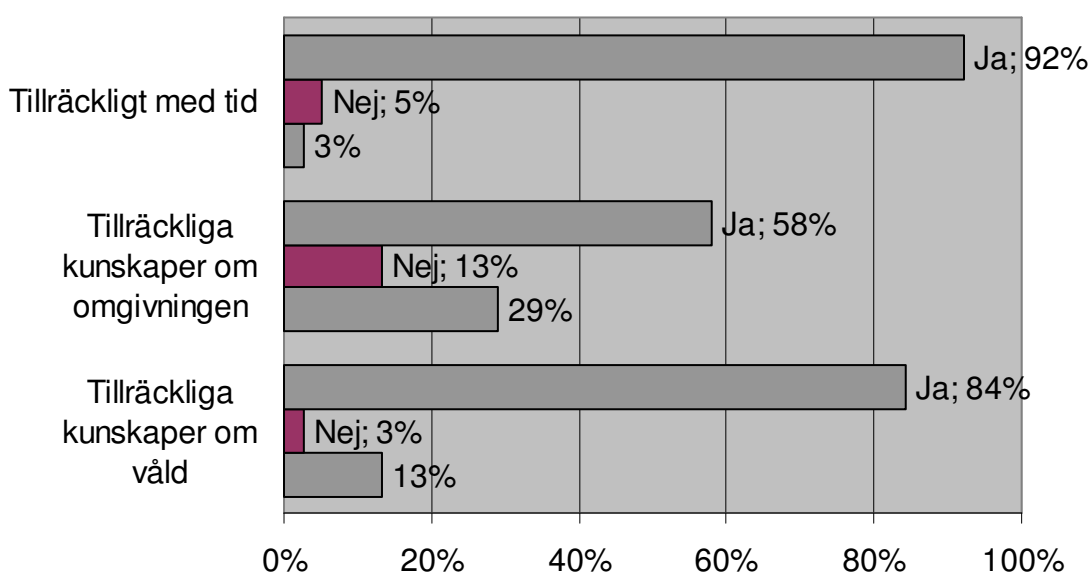

Diagram 17: Tycker du att personalen på RVC har haft tillräcklig kunskap om hur det är att bli utsatt för våld/om övriga myndigheter och stödverksamheter/med tid för att kunna hjälpa dig? Redovisat i andel av de svarande. N=38.

Tre fjärdedelar av de svarande (27 av 36 personer) anser att RVC har gett dem det stöd de behöver för att medverka i rättsprocessen. Fem personer, 14%, har svarat nej på frågan vilket innebär att de inte anser sig ha fått det stöd de behövt. Fyra personer har svarat ”vet ej”.

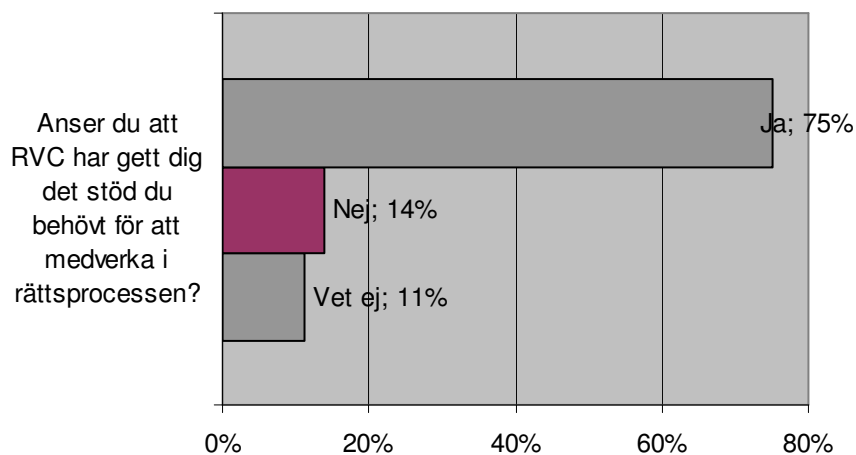

Diagram 18: Anser du att RVC har gett dig det stöd du behövt för att medverka i rättsprocessen? Redovisat i andel av de svarande, N=36.

I den avslutande frågan i brukarenkäten ombads de svarande att ange hur nöjda de var med hjälpen på RVC. 68 procent svarar att de är mycket nöjda, det högsta ”betyget” på skalan. Ytterligare 13 procent ger ”betyget” 5. 6 procent har svarat 1 eller 2, det vill säga de två lägsta ”betygen”. Medelvärdet är 5,3.

På det stora hela hur nöjd är du med hjälpen på RVC?

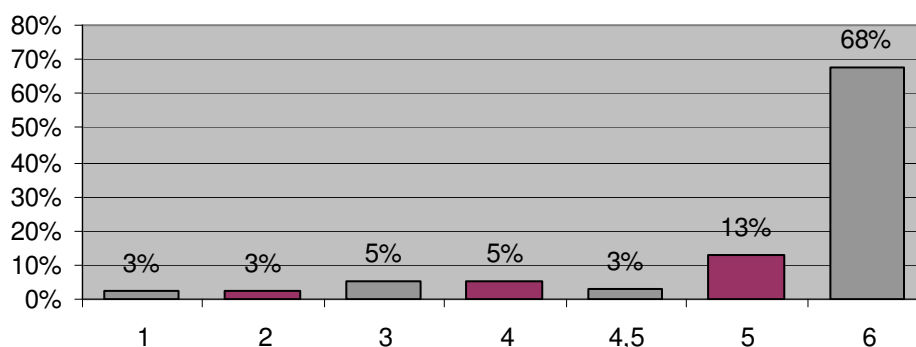

Diagram 19: På det stora hela hur nöjd är du med hjälpen på RVC? Ange en siffra på skalan där 1 är ”mycket missnöjd” och 6 är ”mycket nöjd”. Redovisat i procentandel av de svarande, N=38.

Sammanfattning

På det stora hela är brukarna väldigt nöjda med verksamheten på RVC. De ger höga omdömen när det gäller bemötande och personalens kompetens. Framförallt uppfattar många att personalen har tillräckligt med tid och att de har tillräckliga kunskaper om våld. Däremot

är det något färre som anser att personalen har tillräckliga kunskaper om omgivningen. 75 procent svarar att de anser att RVC har gett dem det stöd de har behövt för att medverka i rättsprocessen.

Det viktigaste stödet enligt en mycket klar majoritet har varit att få någon att prata med. Det är också den absolut vanligaste insatsen RVC ger. I stort sett alla uppger att de har fått stödsamtal. Hjälpsamtal i kontakt med polisen är det näst vanligaste man har fått hjälp med. Det de sökande har saknat är framförallt hjälp i bostadssökande.

Samverkansaktörernas synpunkter

Inledning

I det här avsnittet presenteras först resultaten från de gruppintervjuer som gjorts med polis, åklagare och socialtjänst. I början ges korta beskrivningar av hur de anställda inom respektive verksamhet uppfattar sin egen organisation och det arbete de utför. Efter det behandlas de teman i intervjuerna som handlar om RVC: vad RVC bidrar med, vad RVC betyder för det egna arbetet, vad RVC betyder för de våldsutsatta samt övriga synpunkter. För att skilja på de två olika kommunerna/stadsdelarna där socialsekreterare har intervjuats kallas dessa för A och B. A är en kommun/stadsdel som inte har en särskild enhet för kvinnofridsärenden och B är en kommun/stadsdel med en särskild enhet. Sist i detta avsnitt resultaten från den samverkansenkät som har besvarats av enhetschefer hos polis, åklagare och socialtjänst i de olika samverkanskommunerna.

Beskrivningar av de egna organisationerna och förutsättningarna

Polisen

Under RVC:s första projektår hade polisen i Västerort ingen särskild enhet för kvinnofridsärenden eller relationsvåldsärenden. Till hösten 2008 kommer de dock att genomföra en omorganisation som innebär att man skapar en enhet som enbart kommer att arbeta med brottsutredningar som rör våld i nära relationer. I intervjun berättar en av poliserna att även i den gamla organisationen är det tre personer i varje grupp som har särskilda pengar för att utreda den här typen av våld, med eftersom de har haft så mycket relationsvåld har alla fått hjälpa till. Sedan hösten 2007 har man haft särskilda kommissioner, vilket inneburit att man har haft extra mycket folk som har arbetat bara med relationsvåld för att de ”måste bli av med balanserna”. Det har legat mycket gamla anmälningar från både 2006 och 2007. Målet med de nya arbetsgrupperna är att de ska kunna utreda i samband med att anmälningen kommer in istället.

Brottsutredningar som gäller våld i nära relationer tar normalt sätt ganska lång tid, berättar en av poliserna. Det är ofta många personer som ska förhöras och ofta har våldet pågått under en lång tid. Poliserna hoppas att den nya organisationen ska innebära att de kan jobba ihop i ärenden. I dagsläget upplever de det som ett stressmoment att man är ensam om ärendet och att de inte kan bli sjuka eller vara hemma för vård av sjukt barn. De uttrycker dock en viss oro då de tycker att de blir för få anställda i den nya relationsvåldsgruppen.

Poliserna berättar vidare att det framförallt är kvinnor som utsätts för brott som det kommer in anmälningar ifrån.

– Det är oftast kvinnan eller barnen som blir slagna. Vi har även män som blir slagna av sina kvinnor, men de är få. Det händer att vi har sådana och då är det väldigt kuvade män och starka kvinnor. Men

oftast är det kvinnor och oftast tar det väldigt lång tid innan det kommer en polisanmälan.

Polis

De efterlyser utbildning kring våld i familjer från andra länder eftersom det upplever att många fall rör familjer från Irak och Kurdistan och de saknar kompetens kring detta.

Åklagarna

Hos åklagarna har man en särskild relationsvårdsgrupp där sex personer arbetar. Många är specialister, vilket innebär att de har gått interna vidareutbildningar. Ärendetillströmningen är hög och dessutom hade de "en så pass stor ryggsäck också" när de började. En av åklagarna säger att hon anser att de egentligen är för få. De har inga marginaler om någon till exempel blir sjuk.

Åklagarna träffar vanligtvis inte målsäganden, det vill säga den kvinna eller man som gjort anmälan om våld, innan rättegången. En av åklagarna beskriver att om hon är med på ett förhör så är det för att hon ska bilda sig en egen uppfattning, inte för att till exempel lugna målsäganden. Deras uppgift är dels att vara objektiva och dels att vara inriktade på att beivra brott, säger de.

Socialtjänsten

Socialtjänsten ska enligt skrivningar i Socialtjänstlagen verka för att den som utsätts för brott och dennes närstående ska erbjudas stöd och hjälp. Lagen gäller från och med den 1 juli 2007 och är en skärpning av de tidigare formuleringarna. När det gäller våld i familjer där det finns barn gör polisen oftast en anmälan till socialtjänsten. Motsvarande informationsöverföring finns inte när det gäller kvinnor (eller män) utan barn.

Socialtjänsten är organiserad på kommunal nivå och i samarbetet kring RVC ingår fyra olika kommuner. I Stockholms stad har man dessutom delat in staden i stadsdelsförvaltningar, som i sin tur i ganska stor utsträckning kan organisera individ- och familjeomsorgen på det sätt man anser vara det bästa. En del kommuner/stadsdelar har särskilda enheter som enbart arbetar med kvinnofridsärenden. Andra har särskilt avsatt personal på en av individ- och familjeomsorgens ordinarie enheter, till exempel enheten för ekonomiskt bistånd eller enheten för barn- och ungdomsärenden. Ibland samlar man alla våldsutsatta kvinnor på en och samma enhet och ibland aktualiseras de utifrån huruvida de har barn eller ej. I en del kommuner har man inte ens särskilt avsatt personal. Där behandlas kvinnofridsärenden på samma sätt som alla andra ärenden och fördelas på hela arbetsgruppen.

De två socialsekreterargrupperna som intervjuats i samband med utvärderingen av RVC ser olika ut. Det ena – den som här kallas för A - är en sådan kommun/stadsdel där man har utsett en eller ett par socialsekreterare på en av individ- och familjeomsorgens enheter, i detta fall enheten för ekonomiskt bistånd. De får de flesta kvinnofridsärendena, men ska också ha "vanliga" ekonomiskt biståndsärenden. De upplever att det är svårt att hinna med eftersom

kvinnofridsärenden ofta tar mer tid i anspråk. Har kvinnan barn görs en anmälan om detta till barnenheten, som i sin tur barnens situation. Att ärendena aktualiseras på enheten för ekonomiskt bistånd tycker de är en fördel eftersom barngruppen också måste träffa mannen:

– De träffar ju mycket män och så kommer de till oss och säger att de har fått en helt annan bild av det här nu. Där känns det skönt att vi jobbar med kvinnorna. Det är där vi kan lägga vårt fokus. De måste ju lägga mycket fokus på mannen också.

Socialsekreterare A-kommun

– Det är en kvinna som varit utsatt och ska man då börja dra in mannen i det? Det går inte. Fokuset måste ligga på kvinnan. Därför är det så viktigt att det ligger på en specialistfunktion. Sedan kan de sätta igång med mannen och få en annan bild, men inte just nu för det är inte intressant. Det är en kvinna som har blivit utsatt, det är hennes upplevelser det handlar om.

Socialsekreterare A-kommun

De gör inga formella utredningar kring kvinnorna, men de tittar på hotbild och om det finns missbruk. De har fått särskilda projektmedel till kommunen från Länsstyrelsen för att revidera handlingsplanen och de särskilda kvinnofridshandläggarna går på ”allt som är gratis” för att vidareutbilda sig. Utbildningar som kostar pengar har de svårt att få tillstånd från cheferna att gå på.

Den andra socialsekreterargruppen – här kallad för B - är från en kommun/stadsdel som har samlat alla kvinnofridsärenden i en särskild enhet. De beskriver att man tidigare aktualiserade våldsutsatta kvinnor utan barn på en vuxenhet som mest arbetar med missbruk. Kvinnor med barn aktualiserades på barn- eller ungdomsgruppen och där fokuserade socialsekreterarna på barnen och inte så mycket på den våldsutsatta kvinnan. Finns det barn i familjerna utreds dessa barn fortfarande på barn- eller ungdomsgruppen. De gör så kallade SOL-utredningar (utredningar enligt socialtjänstlagen) för samtliga kvinnor de arbetar med. De går då igenom bakgrund, socialt nätverk, bostad, ekonomi, arbete, sysselsättning, fysisk hälsa, missbruk, kriminalitet och konsekvenser av våldet. Dessutom arbetar man med riskbedömningar.

I båda intervjuerna beskriver socialsekreterarna att de saknar stöd från ledningen i kommunen/stadsdelen och att det är svårt att få gehör för frågorna.

– Det är så svårt att beskriva hur det är för någon som inte har jobbat med det. Cheferna som sitter och bestämmer. De måste arbeta med det själva för att se det inte är som ekonomiskt bistånd.

Socialsekreterare A-kommun

– Det är väldigt frustrerande som arbetsgrupp att ligga två steg före sin ledning. För de flesta är det här en fråga bland andra, men har man könsmaktsförståelse och ser det strukturellt så måste det få ligga på en annan nivå. Men det gör man inte.

Socialsekreterare B-kommun

Sammanfattning

Förutsättningarna för att arbeta med målgruppen utsatta för våld i nära relationer är knapp hos såväl polisen som åklagarmyndigheten och socialtjänsten. Ärendena är många och de anställda är för få. Våldsärenden tar mycket tid och just tid är det man beskriver saknas. Trots att det på vissa håll finns satsningar på egna enheter och team uttrycker personalen i intervjuerna att frågorna ändå inte riktigt prioriteras.

Samverkansaktörernas bild av vad RVC bidrar med

Enligt RVC:s egen beskrivning brukar de vara med på förhör. Av de poliser som deltog på intervjun så var det bara en polis som har haft med RVC vid ett enda tillfälle. De andra poliserna är tveksamma till om de det är så bra att ha med RVC på förhören:

– Det är inte bara RVC som är med utan det är ju målsägandebiträdet som har ett förordnande. Och med RVC också, det blir lite kaka på kaka.

Polis

– RVC fyller väl en funktion att sitta med på ett förhör innan ett målsägandebiträde har blivit utsett. (...) Men annars tycker jag att när det väl finns ett målsägandebiträde som är med på förhör, just då tycker jag inte att RVC fyller någon funktion vid ett förhör. Det kan bli lite överbefolkat på förhöret också. Det är förhørsledare, tolk, målsägande, målsägandebiträde och ytterligare en person.

Polis

Den polis som har haft med RVC på förhör menade att det kanske inte spelade så stor roll på själva förhöret, men att det antagligen var bra för kvinnan att handläggaren på RVC kunde ta med målsäganden efter förhöret och sätta sig och prata.

För polisernas del handlar samarbetet snarare om att de vet att målsäganden har kontakt med RVC och att de märker att personerna är bättre förberedda under själva förhören i och med att RVC har mycket kontakt med dem innan. Poliserna kan också ringa till RVC för att stämma av och det händer också att RVC tar kontakt med poliserna inför förhör:

– De ringer och säger att den här kvinnan är jätteorolig för att komma på förhör hos dig. Det har kommit nu de sista veckorna, att de hör av sig. Då känner man att man har ett samarbete.

Polis

Poliserna säger att de inte använder RVC som generell kunskapsbank eller bollplank. De säger att de inte heller deltagit på några utbildningar som RVC arrangerat.

Åklagarna har inte så mycket direkt kontakt eller samarbete med RVC. I intervjun framkommer att de anser att deras roll där de ska vara objektiva inte är förenligt med för mycket kontakt med RVC. RVC ringer ibland till åklagarna i specifika ärenden för klienters räkning. Åklagarna är ganska svåra att nå och dessutom kanske många inte vet att man får ta kontakt med dem på egen hand. Det är dock inte så att RVC kan få fram någon information som målsäganden själv inte kan få genom en egen kontakt med åklagaren. De gånger åklagarna ser RVC är framförallt vid rättegångarna när RVC är med och stöttar målsäganden.

I intervjun berättar en av åklagarna om ett fall där det handlade om en kurdisk kvinna som blivit misshandlad under lång av en man som inte ville gifta sig med henne eftersom hon var frånskild. Mannen gifte sig senare, men fortsatte relationen med kvinnan. När hon ville avsluta relationen började han misshandla, förfölja och trakassera henne. Åklagaren berättar att handläggaren på RVC hjälpte henne att förstå kvinnans beteende:

– Hon (handläggaren på RVC, min anm.) märkte det här. Den här kvinnan, målsäganden, hon förstod nog inte att det här var intressant för så här är det. Jag ville ha en förklaringsmodell till varför hon inte har sagt någonting. (...) Jag började förstå det lite och då ställde jag frågor till RVC som då bekräftade hur det är. (...) Det var ju jätteviktigt för det här målet, det var enormt viktigt. Det gjorde det mycket värre. Han hade ju haft en ännu större makt över henne.

Åklagare

I detta konkreta exempel har RVC fungerat som språkrör för kvinnan och hjälpt till att förmedla någonting som åklagaren inte annars hade fått veta.

En av RVC:s uppgifter är att slussa vidare till socialtjänsten. Där kan de våldsutsatta få hjälp med till exempel skyddat boende, stödsamtal eller ekonomiskt bistånd. RVC ska vara en kort stödsinsats och det är bland annat socialtjänsten som förväntas stå för längre kontakter. Båda socialkontoren beskriver att de blir kontaktade av RVC när de har en kvinna som vill ha kontakt. Ibland har de fysiska möten då kvinnan, handläggaren från RVC och socialsekreteraren träffas för att ärenden ska "överlämnas". Ibland har man enbart telefonkontakt. Inget av socialkontoren får skriftliga handlingar från RVC. Socialsekreterarna berättar att de i vissa ärenden har ganska mycket kontakt med RVC. De ringer och stämmer av och gör en arbetsfördelning så att man vet vem som ska göra vad. RVC:s närhet till polisen

och åklagarna betonas av båda socialkontoren. Genom RVC kan man få fram rätt namn och telefonnummer till en viss polis eller åklagare. Det går snabbt och är enkelt.

För de socialsekreterare som inte är organiserade i en egen enhet är RVC ett bollplank dit man ringer i gemensamma ärenden till exempel när man behöver tips och råd.

– De vet väldigt mycket om stöd och rådgivning. De ger oss tips och det måste ju vara socialtjänsten som godkänner. RVC kan ringa till oss och säga att det här finns och då kan vi ta reda på mer.

Socialsekreterare A-kommun

– Kvinnorna kommer med olika frågor och oftast känns det som att vi inte vet och kan svara. RVC är mer sammanfattande med polis, stödsamtal och de kan följa med till rättegången.

Socialsekreterare A-kommun

De saknar handledning för sina kvinnofridsärenden och därmed blir RVC extra viktigt för att kunna diskutera ärenden. De hänvisar kvinnor som ännu inte gjort någon polisanmälan men som vill veta mer till RVC.

– De är som ett extra verktyg. (...) Och där kan det vara kvinnor som är hotade och inte vågar polisanmäla och inte vet vem de ska prata med. Då hänvisar vi dem till RVC och det har varit jättebra.

Socialsekreterare A-kommun

I den andra kommunen/stadsdelen – där man har en specialiserad enhet – har man inte samma behov av RVC som generell kunskapsbank, utan man samarbetar mest kring specifika klienter:

– Det primära är klienterna. (...). RVC är väl bättre på vissa frågor. De är ju i rättsfrågorna hela tiden. Vi är i andra frågor som rör socialtjänstens område. Där kan man komplettera varandra ganska bra.

Socialsekreterare B-kommun

En av socialsekreterarna nämner dock att hon tycker att RVC är bra som diskussionspartner när det gäller mer strukturella frågor:

– Sedan tycker jag att de är jättebra på att diskutera samhällsstrukturen i de här frågorna. Hur de tänker, vad som är bra, vad man ska pusha på. Hur ska vi gå vidare i de här frågorna? Där är de bra.

Socialsekreterare B-kommun

Att följa med klienterna på rättegångar är mycket svårt att hinna med för socialsekreterarna i båda kommunerna/stadsdelarna. Därför är just den funktionen hos RVC mycket uppskattad. Båda socialkontoren beskriver att de har deltagit i utbildningar som RVC har tipsat om eller arrangerat.

Samverkansaktörernas uppfattning om RVC:s effekt för brukarna

Poliserna anser att stödet från RVC är bättre än det de själva kan ge:

– De får bättre svar från personer som kan den delen bättre. (...) Jag kan ju ungefär hur det fungerar lite övergripande, men i detalj kan jag inte beskriva vad som kommer att hända, vad har de för möjligheter att hjälpa dig, vad har de för resurser. Det kan jag inte svara på. Det kan ju RVC. De får ett mer äkta svar.

Polis

Åklagarna poängterar i intervjun att de tycker att det egentligen är för tidigt för att uttala sig om effekter av RVC:s verksamhet. Däremot kan de beskriva att i de fall de har sett att RVC har medverkat på rättegångar så har det haft en positiv påverkan på kvinnan:

– Men det man har sett av RVC är ju att, där man vet att de har varit inne, så kan man se i enskilda ärenden att det betyder väldigt mycket. Nämligen att kvinnan verkligen är stärkt av den kontakten. Det skulle jag vilja säga, men jag vågar inte dra några generella slutsatser.

Åklagare

– Jag hade ett mål, det var en kvinna och tre barn som var misshandlade. Och när hon från RVC var där på rättegången så märkte man hur stärkt hon blev av det. (...) Men så kunde hon inte vara med på grund av olika orsaker. Då märkte man hur hon förminska nästan, målsäganden. De gör en jätteinsats bara genom sin blotta närvaro där.

Åklagare

Kvinnorna får stöd för att medverka i polisutredningen och för att fullfölja den rättsliga processen anser en socialsekreterare. I samma arbetsgrupp säger en av de andra socialsekreterarna att hon tror att polisen dessutom blir bättre när RVC finns:

– De får ett stöd så att polisen blir bättre. Polisen känner att de har ögonen på sig och de måste sköta de här ärendena lite mer korrekt kanske.

Socialsekreterare B-kommun

Flera av socialsekreterarna beskriver RVC:s verksamhet som någonting extra, ett särskilt stöd som de våldsutsatta kvinnorna får. Eller som en person uttrycker det:

– Det är en person till som är inkopplad i kvinnan på något sätt. Som också kan hjälpa henne för vi har också jättemycket att göra. Det blir ju mer service.

Socialsekreterare B-kommun

Flera av de saker kvinnorna får hjälp med av RVC är sådant som socialsekreterarna menar att kvinnorna inte annars skulle få på grund av den höga arbetsbelastningen hos socialtjänsten. Man tycker inte att den egna verksamheten räcker till, varken i den specialiserade enheten eller på den reguljära enheten.

Sammanfattning

Polisen, åklagarna och socialsekreterarna säger i intervjuerna att de anser att RVC påverkar de våldsutsatta på ett positivt sätt. Brottsoffren får ett mer professionellt stöd, säger poliserna. Socialsekreterarna beskriver att de våldsutsatta kvinnorna framförallt får stöd som de själva inte hinner med att ge. För åklagarna har det varit tydligt i rättegångarna att kvinnorna stärks av stödet från RVC.

Vad betyder RVC för samverkansaktörernas arbete?

Poliserna som intervjuats är tydliga med att de anser att RVC har en direkt påverkan på deras eget arbete. De våldsutsatta är nu mer fokuserade under förhören:

– Ofta har RVC förberett dem och sagt att det vi vill veta är det som är det jobbiga. (...) Ibland tar det så lång tid innan man får dem att prata om rätt sak. De vill berätta allt på en gång och vi får ingen struktur i det vi ska skriva. Vi vill gärna ha en historia som är någorlunda kronologisk. Nu är de mycket mer fokuserade när vi kommer.

Polis

RVC:s stödjande roll underlättar polisarbetet. Att de brottsutsatta har fått prata med någon innan har bidragit till att fokus blir på själva händelsen och inte på hur man mår eller kring andra farhågor den våldsutsatta har. Detta bidrar till att polisen blir mer effektiv, men även till att själva förhören blir kvalitativt bättre.

Poliserna får också avlastning så till vida att många av de samtal de tidigare fick ta som mer handlade om sociala eller praktiska frågor nu hamnar hos RVC:

– Till mig har målsäganden ringt och frågat när det gäller sociala saker och då har jag sagt att ring till RVC, de är specialister på det här och då har det löst sig.

Polis

– De här sociala samtalen. ”Jag är ledsen nu och vill ha någon att prata med – har du tid? Ursäkta mig.” Det är ofta så att de ber om ursäkt för att de ringer för man har ju talat om att det här är inte mitt område. Och ber de om ursäkt så svarar man ju. Det är ju min målsägande som jag värnar om. (...) Det har försvunnit jättemycket.

Polis

– Jag tycker att det har märkts markant i förhören. De frågorna har försvunnit helt och hållet sedan RVC har klivit in.

Polis

Att RVC tar hand om den sociala biten frigör arbetstid för poliserna, men de säger också att de anser att det stöd de våldsutsatta får hos RVC är bättre än det som de själva har kunnat ge. RVC har mer tid och är kunnigare.

Åklagarna säger att RVC inte har några direkta effekter på deras arbete. De beskriver däremot att de kan se att målsäganden stärks av stödet i samband med rättegångarna och det borde påverka själva rättegången, det vill säga även åklagarnas roll i rättssalen.

Socialsekreterarna i de två kommunerna/stadsdelarna berättar hur RVC påverkar dem på flera sätt. En socialsekreterare beskriver RVC som ett extra verktyg hon kan vända sig till med frågor både i specifika ärenden och mer generellt. Tidigare fick hon ringa runt till olika aktörer, till exempel kvinnojourer eller socialjouren för att få information och råd. De säger att RVC har underlättat för dem eftersom de vet var de ska vända sig om de har frågor att ställa eller vem de ska hänvisa vidare till. I och med att många kvinnor nu kommer till socialkontoret efter att de har varit på RVC förbättras socialsekreterarnas arbete. Tidigare var det mer akutstyrt när kvinnor kom till socialkontoret och man upplevde att man handlade ”mer i blindo”.

I B-kommunen säger en av socialsekreterarna att hon är övertygad om att RVC möter många kvinnor som de på socialkontoret aldrig träffar, kvinnor som inte primärt behöver ekonomiskt bistånd eller skyddat boende. Däremot hade nog många av dem kommit till socialtjänsten om RVC inte funnits, tror hon:

– Det är ju bara de ärenden vi faktiskt har. Sedan är jag övertygad om att vi inte träffar vissa kvinnor utifrån att RVC finns. Det finns kvinnor som behöver just rättspecifikt stöd, men som i övrigt inte behöver ekonomi eller en löpande kontakt, som har det mer ordnat. (...)

Kvinnorna vi inte ser och som vi inte samarbetar kring som vi kanske mycket väl hade kommit i kontakt med annars. För man hade behövt det här stödet av oss.

Socialsekreterare B-kommun

På den specialiserade enheten tror man också att RVC hjälper till att uppmärksamma våldet mot kvinnor bara genom att verksamheten finns och att legitimera det arbete socialsekreterarna gör.

Sammanfattning

I synnerhet polisen och socialtjänsten upplever att RVC underlättar deras arbete. För polisens del är det särskilt påtagligt. RVC förbereder kvinnorna inför förhören, vilket gör att själva förhören blir bättre i och med att polisen kan fokusera på det som är relevant för brottsutredningarna. Det går åt mindre tid och själva utredningarna blir bättre. RVC frigör också tid för poliserna i och med att de många samtal de tidigare fick som handlade om mer sociala aspekter nu nästan uteslutande besvaras av RVC istället. Inom socialtjänsten varierar behoven, men båda socialkontoren beskriver att RVC bidrar med att man har någon att vända sig till med frågor och att det är lätt att genom RVC få kontakt med polis och åklagare. RVC hjälper både socialkontoren att komma i kontakt med kvinnor de inte tidigare nått och dessutom avlastar man socialkontoren genom att det för en del kvinnor räcker med stödet på RVC.

Synpunkter på RVC

Poliserna, åklagarna och socialsekreterarna som intervjuats uttalar sig mycket positivt om RVC och personalen som arbetar där. I intervjuerna framkom ett par områden där de intervjuade hade mer kritiska synpunkter eller förslag till förändringar.

Poliserna säger att själva implementeringen av RVC haft brister och flera av poliserna beskriver det som att samarbetet först nyligen börjat fungera.

– Vi har tyckt att de har varit otroligt anonyma. Förut. Men jag vet inte hur alla ser ut. De sitter på plan två och jag sitter på ett annat plan.

Polis

– De är jättetrevliga människor, men ofta vill man ha ett ansikte till ett namn. Då är det mycket lättare.

Polis

De tycker att det är svårt att samarbeta när man inte känner varandra eller vet hur de på RVC ser ut. De uttrycker förhoppning om att det ska fungera än bättre i framtiden då de bildar en egen relationsvåldsgrupp. I början fanns vissa farhågor om att sekretessen myndigheterna

emellan skulle försvåra samarbetet, berättar en av poliserna. Hon tycker dock att det har löst sig bra och att det fungerar i dagsläget. Poliserna saknar ingenting särskilt i RVC:s verksamhet:

– Jag har ingenting negativt att säga. Tvärtom. Bara positiva saker.

Polis

– Jag tycker att det är bra, men det kan alltid bli bättre. Med sedan vad det är som kan bli bättre...

Polis

– Det fungerar bra tycker jag. Det går säkert att vidareutveckla, men just idag fungerar det bra.

Polis

Åklagarna säger att de tycker att det borde vara fler anställda på RVC:

– Jag tycker att de skulle vara fler. De skulle kunna göra jättestora insatser.

Åklagare

En av socialsekreterarna i A-kommunen/stadsdelen säger att hon trodde att det skulle vara mer inslag av stödsamtal på RVC. Hon anser att deras egen kommun/stadsdel brister just på det området och därför hade hon förhoppningar om att RVC skulle lösa detta. Men hon säger samtidigt att det är deras eget ansvar. I övrigt har socialsekreterarna inga direkta synpunkter på saker som saknas eller som fungerar dåligt:

– Nej, jag känner bara att man inte visste alls vad det var när det startade så man är så glad att de finns. Det har nog gått för kort tid för att man ska uppfatta om något saknas. Än så länge är det bara så bra att det finns någon man kan ringa till.

Socialsekreterare A-kommun

Den andra socialsekreterargruppen poängterar att det är viktigt att man är flexibel och det tycker man att personalen på RVC är. De säger också att det är positivt att de ”talar samma språk” eftersom det underlättar samarbetet och spar tid:

– Jag tycker att de är jättelätta att prata med. Vi pratar samma språk och vi kan snabbt göra en bedömning. Om du gör det och jag gör det. För de vet precis vad det handlar om. Det är en kanontillgång. Inte behöva sitta och sega och förklara.

Socialsekreterare B-kommun

En socialsekreterare från samma arbetsplats säger att hon önskar att RVC ännu tydligare kunde bli en kompetensbank i juridiska frågor. Hon har upplevt att RVC saknar relevant kunskap på vissa juridiska områden, i synnerhet kring hur rättspraxis ser ut. De är också kritiska till att RVC har begränsat antalet stödsamtal för att motivera till polisanmälan från tre till ett. Socialsekreterarna uttrycker viss oro kring av RVC är ett projekt än så länge och att man har dåliga erfarenheter av att väl fungerande verksamheter som drivs i projektform läggs ned. På frågan om vad som kan utvecklas eller bli bättre svarar en av socialsekreterarna att det är svårt att svara på eftersom man vet att resurserna är begränsade:

– Det finns väl massor de skulle kunna göra, men vad har de för resurser? Vad har de för möjligheter att göra och har de då tvingats skära i de här motiverande samtalen för att kvinnan ska ta sig till en polisanmälan, då verkar det inte som att de har så mycket utrymme att göra mer än vad de faktiskt gör idag. Och jag kan inte tänka mig att det är någonting av det som de gör idag som vi tycker att de inte behöver göra (...). Utan tvärtom behöver de kanske få utökade resurser så att de kan hålla fast vid det koncept de började med och inte börja skära i det.

Socialsekreterare B-kommun

Sammanfattning

RVC uppskattas av samtliga som intervjuats. Personalen på RVC beskrivs som kunniga och lätta att samarbeta med. I intervjun med polisen framkom att man tyckt att RVC varit anonyma och att det därför har varit svårt att komma igång med samverkan. De har i övrigt ingenting negativt att säga och inte heller några förslag på saker som skulle kunna förbättras på RVC. Åklagarna tycker att RVC skulle kunna ha flera anställda. Socialsekreterarna i de två kommunerna/stadsdelarna har lite olika behov. Den ena gruppen saknar stödsamtalsinsatser på längre sikt för de våldsutsatta och hade hoppats att RVC skulle kunna erbjuda detta. I den andra gruppen påtalade man att det behövs mer specifik juridisk kompetens och man tycker att RVC ibland saknar detta. De uttryckte också kritik mot att RVC har skurit ned på antalet motiverande samtal till kvinnor som ännu inte gjort polisanmälan. Båda grupperna beskriver att samarbetet fungerar väldigt väl. Att RVC sitter hos polisen beskrivs som en fördel, liksom det faktum att RVC:s personal är socionomer, vilket gör att man ”pratar samma språk” och har lätt att förstå varandra.

Chefer om samverkan

Under våren 2008 skickades en enkät ut till enhetschefer hos polisen, åklagaren och socialtjänsten. 18 svar kom in. 11 var från socialtjänsten, 6 från polisen och 1 från åklagarna. Utförligare beskrivning av enkäten och bortfall finns i metodavsnittet.

Den första frågan i enkäten handlade om information kring RVC:s verksamhet. En klar majoritet, 89 procent, ansåg att de hade fått tillräcklig information om RVC. De resterande 11 procenten svarade ”Ja, till viss del”:

Anser du att ni har fått tillräcklig information om RVC:s verksamhet?

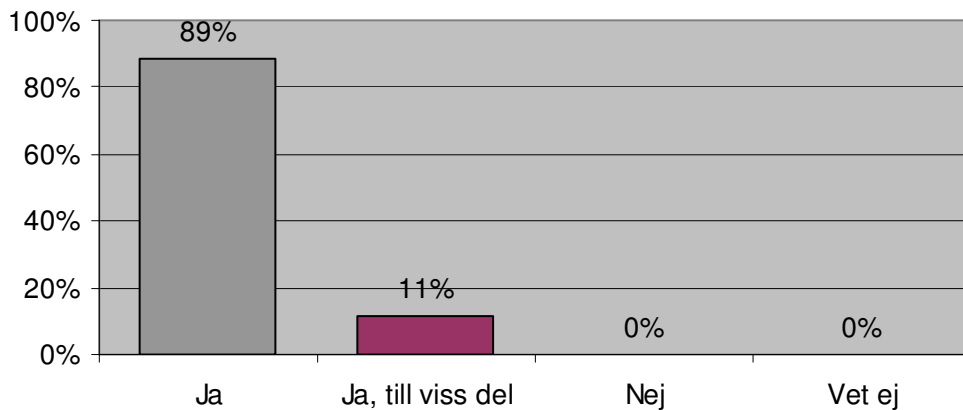

Diagram 20: Andelen svar per svarsalternativ för fråga 3 i samverkansenkäten. N=18.

I enkäten frågade vi också om samverkansaktörernas chefer anser att RVC:s verksamhet stämmer överens med den egna organisationens behov. 72 procent svarade ”Ja” och 28 procent svarade ”Ja, till viss del”. Det är framförallt socialtjänstens chefer som har angett att verksamheten bara till viss del stämmer överens med de egna behoven.

Anser du att RVC:s verksamhet stämmer överens med era behov?

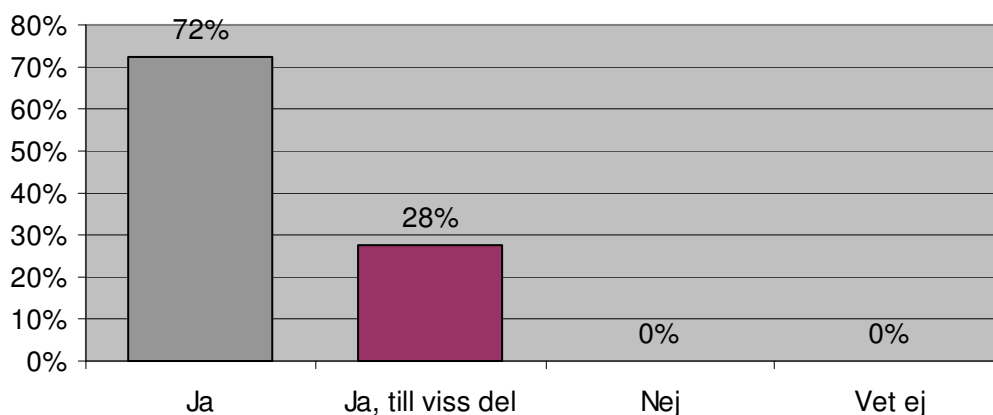

Diagram 21: Andelen svar per svarsalternativ för fråga 4 i samverkansenkäten. N=18.

Cheferna ombads också att svara på vad de saknar. Frågan var formulerad med ett helt öppet svarsalternativ och det var fyra chefer – tre från socialtjänsten och en från polisen – som svarade på frågan. De svar de angett är:

- Saknar de motiverande stödsamtalen som RVC på grund av hög arbetsbelastning nu slutat att erbjuda.
(Socialtjänst)
- Saknar mer åtgärder/fokus på männen för att påverka dem att sluta upp med sitt beteende.
(Polis)
- Större möjlighet till kurativa stödsamtal. Det är svårt på vårdcentralen och svårt hos oss.
(Socialtjänst)
- Önskar ett ökat samarbete ibland.
(Socialtjänst)

Ett av RVC:s projektmål handlar om att de samverkande myndigheterna ska bli mer effektiva. I enkäten tillfrågades cheferna om de ansåg att RVC hade bidragit till detta. 50 procent av de svarande anser att RVC har bidragit till att de har blivit mer effektiva i arbetet. 22 procent har svarat ”Ja, till viss del” och 28 procent har svarat att RVC inte har bidragit till att de blivit mer effektiva.

Anser du att RVC har bidragit till att ni har blivit mer effektiva i ert arbete?

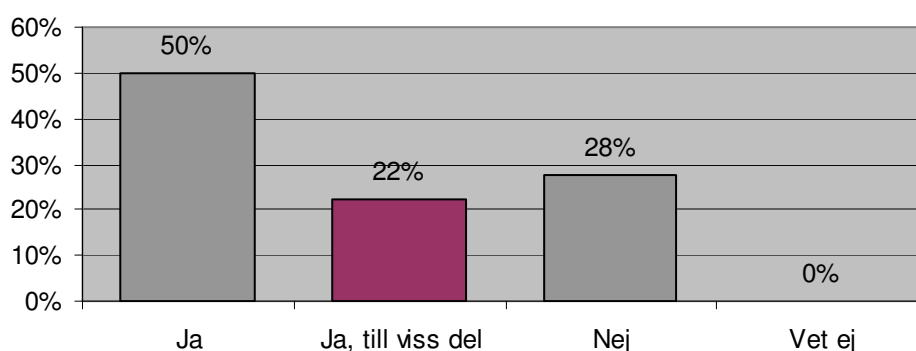

Diagram 22: Andelen svar per svarsalternativ för fråga 5 i samverkansenkäten. N=18.

Socialtjänsten står för samtliga ”Nej”-svar. Sorterar man ut enbart socialtjänstens svar ser man att nästan hälften, 5 av 11, socialtjänstchefer har svarat att de inte anser att RVC har bidragit till att de har blivit mer effektiva. En polischef och åklagaren har svarat att RVC till viss del bidragit till att de blivit mer effektiva. Polischeferna är de som är mest positiva. 5 av 6 har svarat att RVC har bidragit till att de har blivit mer effektiva i deras arbete.

I samband med ovanstående fråga ombads de svarande att också beskriva på vilket sätt RVC har bidragit. Även denna följdfråga var formulerad med ett helt öppet svarsalternativ och tio chefer har svarat även om inte riktigt alla svar är beskrivningar av hur de blivit mer effektiva:

- I några ärenden blivit avlastade vad gäller stöd inför och vid rättegång och (oläsbart) vid utfärdandet av vissa intyg.
(Socialtjänst)
- Inte ännu, men vi är i startgroparna att organisera lokalt nätverk tack vare RVC.
(Socialtjänst)
- Genom att de överför kvinnor som polisanmält våld till oss som vi ev. inte hade nått annars.
(Socialtjänst)
- Vi har inte blivit mer effektiva, men pga de insatser RVC kan erbjuda har det totala arbetet med dessa personer blivit bättre.
(Socialtjänst)
- De tar hand om de som utsatts för brott omgående och det känns bra, direktkontakten. De kan bidra med den kompetens som saknas inom polisen.
(Polis)
- Offer blir behandlade på ett professionellt sätt och får mer uppmärksamhet.
(Polis)
- De har avlastat mina utredare.
(Polis)
- Tagit mycket samtal som annars skulle ha landat på gruppchef/handläggare, även ordnat med mycket praktiska saker som tar tid för poliser då vi ska koncentrera oss på brottsutredningen för att snabbt komma framåt i den.
(Polis)
- Tagit över delar av kommunikation med målsägande kvinnorna i form av förberedning inför förhör etc.
(Polis)
- När målsäganden efter samtal med personal på RVC ska höras i rätten är de bättre förberedda, trygga och fokuserade än om de inte besökt RVC.
(Åklagare)

Som svaren ovan visar är det fyra socialtjänstchefer som har svarat. En chef anser att de blivit direkt avlastade genom att RVC bland annat skriver intyg. En annan chef har svarat att de inte ännu blivit avlastade, men att de kommer att få ett lokalt nätverk tacka vare RVC. Den tredje chefen har svarat att RVC har effektiviserat deras arbete genom att de nu når kvinnor de inte tidigare nått och den fjärde – som inte tycker att arbetet blivit mer effektivt – tycker ändå att arbetet generellt blivit bättre för målgruppen. Tre av fem poliser som svarat beskriver att RVC har avlastat polisen genom att överta vissa arbetsuppgifter. De övriga två polischefernas svar handlar om att stödet till våldsutsatta kvinnor blivit bättre och mer professionellt genom RVC och att kvinnorna får stöd snabbt. Åklagaren svarar att målsäganden är bättre förberedda i rätten.

Ett av RVC:s mål handlar om att personalens kunskap om brottmål gällande våld i nära relationer ska öka. En av frågorna i enkäten handlade om detta och 28 procent av cheferna har svarat att de anser att kunskapen har ökat och 33 procent har svarat att den ökat till viss del. Detta utgör tillsammans 61 procent. 33 procent har svarat att kunskapen inte ökat och sex procent har svarat ”Vet ej”:

Anser du att RVC har bidragit till att kunskapen hos din personal om brottmål gällande våld i nära relationer har ökat?

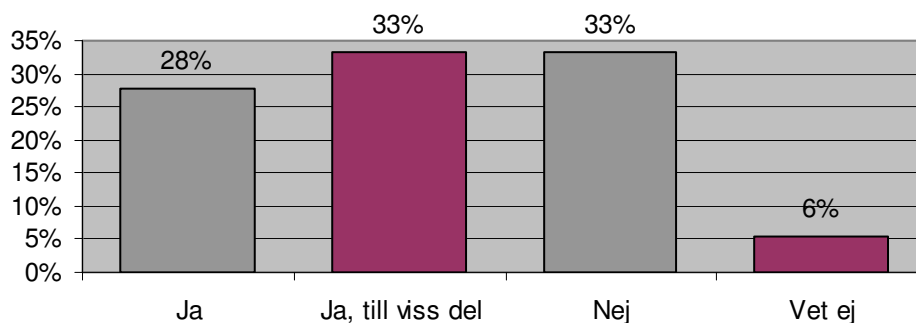

Diagram 23: Andelen svar per svarsalternativ för fråga 6 i samverkansenkäten. N=18.

Av socialtjänstcheferna har 27 procent svarat att RVC har bidragit, 18 procent att RVC bidragit till viss del och 45 procent att RVC inte har bidragit till att öka kunskapen hos personalen. ”Vet ej”-svaret kommer dessutom från en socialtjänstchef. Polisen är mer positiv. 33 procent anser att RVC har bidragit, 50 procent att RVC bidragit till viss del och 17 procent att RVC inte har bidragit. Åklagaren har svarat att RVC bidragit till viss del.

Det fanns också en följdfråga om på vilket sätt RVC har bidragt. Svaren från cheferna handlar dels om att man har fått konsultation eller möjlighet att diskutera i enskilda ärenden och dels om specifika evenemang eller föreläsningar.

- Informationsträffar, ”konsultation” i rättsprocessen.
(Socialtjänst)
- Genom informationsmöten här på plats.
(Socialtjänst)
- Genom föreläsningar och kontakter i enskilda ärenden.
(Socialtjänst)
- Fått en större insyn i problematiken och vokabulären, synsättet.
(Polis)
- Blotta företeelsen gör att brottsofferhanteringen diskuteras.
(Polis)
- De har arrangerat olika evenemang.
(Polis)

- Då man kunnat diskutera någon persons situation.
(Polis)
- Vi har fått bättre insyn i bl a hedersrelaterad kultur.
(Åklagare)

Enkäten avslutades med två skalfrågor. Den första handlade om hur väl man ansåg att RVC:s kompetens motsvarar behoven hos den egna organisationen. De svarande ombads svara på skalan 1-6 där 1 motsvarade ”Mycket dåligt” och 6 motsvarade ”Mycket bra”. Några personer har valt att markera mellan två värden och dessa har noterats som till exempel 4,5 i sammanställningen. Det lägsta svaret var 3,5 och detta markerades av två chefer inom socialtjänsten. Det högsta svaret var 6 och det markerades av 39 procent av de svarande. Medelvärde blir 5,1. Särskiljer man socialtjänsten som står för en större del av de lägre svarsvärdena blir medelvärdet 4,8. För polisen är medelvärdet 5,4 och åklagaren har svarat 6. I diagrammet nedan finns andelen svarande per svarsalternativ:

Hur väl tycker du att RVC:s kompetens motsvarar era behov?

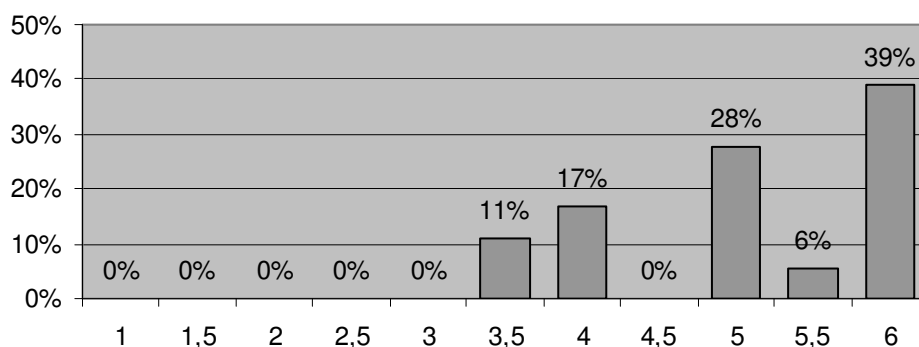

Diagram 24: Andelen svar per svarsalternativ för fråga 7 i samverkansenkäten. N=18.

När det gäller bedömningen av helheten har cheferna svarat mellan 3,0-6. Värdet 1 motsvarade på denna fråga ”Mycket missnöjd” och 6 motsvarade ”Mycket nöjd”. 44 procent är mycket nöjda. Medelvärdet är 5,2. Medelvärdet för socialtjänstcheferna är 4,9. Polischefernas medelvärde är 5,4 och åklagaren har svarat 6. I diagrammet nedan åskådliggörs detta:

På det stora hela hur nöjd är du med verksamheten på RVC?

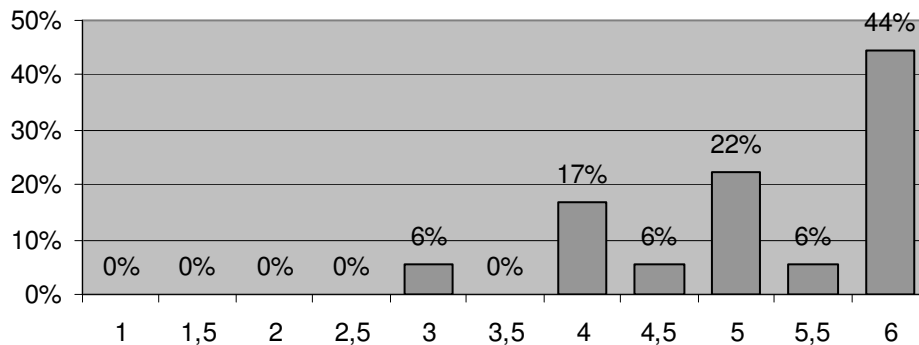

Diagram 25: Andelen svar per svarsalternativ för fråga 8 i samverkansenkäten. N=18.

Allra sist gavs möjlighet att helt fritt skriva ned om det var någonting annat man ansåg skulle komma fram i samband med utvärderingen. Svaren kan delas in i positiva omdömen och områden där man ser utvecklingsbehov:

Positiva omdömen

- Mycket bra med lokalisering i polisens lokaler och det nära samarbetet med polisen. (Socialtjänst)
- Verksamheten bör permanentas. (Socialtjänst)
- Antalet kvinnofridsärenden hos oss har minskat betydligt sedan RVC startade vilket är bra för vår del. (Socialtjänst)
- Jag kan inte påminna mig att jag vid ngt tillfälle varit missnöjd. Jag tycker tvärtom att de bidrar positivt till vårt arbete och jag ser det som positivt att ha RVC här. (Polis)
- Bra rekrytering, de är mycket bra på att samarbeta. (Polis)
- Samverkan fungerar mycket bra samt inte minst den personliga och proffsiga kommunikationen mellan RVC:s personal och polismän. Bra folk på RVC! (Polis)

Utvecklingsområden

- Ibland är det lite otydligt vid överlämning. Önskvärt att ta ett första möte med kvinnan tillsammans för att tydliggöra vem som ska göra vad. (Socialtjänst)
- Ibland kanske lite av dubbelarbete? (Socialtjänst)
- Behöver inte gå via Q-teamet om kvinnan behöver om vill ha annan kontakt inom stadsdelsförvaltningen, ej q-teamet.

(Socialtjänst)

- Vilka ärenden följer RVC med som stöd under rättegången?

(Socialtjänst)

- Behovet av stödsamtal är mycket stort hos kvinnorna. Vi i kommunerna kan inte åta oss allt detta.

(Socialtjänst)

- Mer insatser riktade mot män som slår. Mer balans mellan resurs kvinna-man. Idag läggs "alla" resurser mot kvinnan oaktat att det är mannen som utgör problemet. För att nå ett ännu bättre resultat måste mannen ges möjlighet till behandling/brytande av sitt beteende enligt min erfarenhet.

(Polis)

Sammanfattning

De allra flesta cheferna är mycket nöjda med RVC. RVC:s kompetens stämmer väl överens med de behov man har och verksamheten stämmer också överens med behoven. De motiverande samtalen för polisanmälan, större möjlighet till kurativa samtal och ökat samarbete har tagits upp i enkäten som saker man saknar av tre chefer inom socialtjänsten. Ett par socialtjänstchefer beskriver också att det finns frågetecken kring ansvarsfördelning och överlämning.

Fem av sex polischefer anser att RVC har bidragit till att polisen blivit mer effektiva i sitt arbete. Socialtjänstcheferna är inte riktigt lika positiva. 45 procent anser *inte* att RVC bidrar till att de blir mer effektiva. Ett liknande mönster finner man på frågan om cheferna anser att RVC har bidragit till att personalens kunskap har ökat. Polischeferna är mer positiva än socialtjänstcheferna. Åklagaren är på det stora hela mycket nöjd.

Analys och slutdiskussion

Inledning

I den här utvärderingen diskuteras följande frågeställningar:

1. Hur påverkas brottsoffren av stödet/kontakten med RVC?
2. Hur har implementeringen av projektet och samverkan fungerat mellan de berörda parterna?
3. Lever projektet upp till de mål som man har satt upp?

De första två frågeställningarna handlar om *hur* brottsoffren påverkas och *hur* implementeringen och samverkan har fungerat. I resultatredovisningen i rapporten finns på flera ställen utförliga beskrivningar av just *hur*, och i detta avslutande analysavsnitt kommer vi därför att försöka sammanfatta de viktigaste aspekterna av dessa beskrivningar. Den tredje frågeställningen handlar om huruvida RVC har levt upp till sina projektmål eller ej. Varje enskilt mål kommer att diskuteras under rubriken *Lever RVC upp till sina mål?* Sist i kapitlet finns ett avslutande avsnitt som heter *Slutdiskussion*, där det psykosociala stödet och arbetsbelastningen särskilt diskuteras. Den kommande utvärderingen av det andra verksamhetsåret presenteras också kort.

Hur påverkas brottsoffren?

Brottsoffren – de 35 kvinnor och fyra män som besvarat brukarenkäten – är mycket nöjda med stödet de fått av RVC. 68 procent är mycket nöjda och ger RVC högsta betyg på skalan 1-6. Medelvärde är 5,3. En person var mycket missnöjd och gav RVC betyget 1. Ytterligare en person lämnade betyget 2. RVC får också höga omdömen när det gäller bemötande. Medelvärde på skalan 1-6 är 5,8 och det är hela 85 procent som har svarat att bemötandet varit mycket bra. Ingen har svarat lägre än 4.

I stort sett alla har fått stödsamtal på RVC, vilket är det som brukarna framhåller som det viktigaste. De beskriver att det har varit viktigt att handläggaren ringt dem flera gånger och att de har fått möjlighet att prata på sitt eget språk. RVC har lyft deras självkänsla och de poängterar att det har varit skönt att prata med någon som har tid och som har kunskap. Projektledaren för RVC sätter ord på just detta när hon säger att det är viktigt att ha någon som bryr sig. Polisen beskriver att mängden samtal som handlat om sociala aspekter eller att kvinnan mår dåligt och behöver prata, har minskat drastiskt sedan RVC startade.

75 procent av de kvinnor och män som svarat på brukarenkäten anser att RVC har gett dem det stöd de behövt för att medverka i rättsprocessen. På RVC kan klienterna få råd och stöd i samband med förhör och rättegång. 61 procent uppger att de fått hjälp i kontakt med polisen. Även hjälp i kontakt med åklagare och i samband med rättegång är relativt vanligt. Åklagarna säger i intervjun att det är tydligt hur målsäganden stärks av att ha stöd från RVC under rättegången.

En intressant följdfråga är om de våldsutsatta kvinnorna skulle ha fått det stöd de behöver någon annanstans om inte RVC funnits. Polisen säger i intervjun att de våldsutsatta får ett bättre stöd än det som de själva annars skulle ha gett kvinnorna. Polisen beskriver också sin svåra arbetsbelastning och personalen på RVC uppfattas åtminstone än så länge som tillräckligt tillgängliga av brukarna. Just arbetsbelastningen och tillgängligheten är faktorer som även åklagarna och socialsekreterarna talar om i intervjuerna. De har en pressad arbetssituation och uppfattar att RVC har mer tid – även om de uttrycker oro för att RVC redan har fått begränsa sina uppgifter. Socialsekreterarna beskriver att de våldsutsatta kvinnorna får stöd på RVC som de själva inte hinner med att ge dem. Till exempel RVC:s omfattande telefonkontakter med sina klienter förefaller vara helt orimligt att kunna hantera för socialsekreterarna som intervjuats. Det har framkommit att RVC inte behövs lika mycket om det finns ett bra målsägandebiträde eller om det är ett av de socialkontor som fungerar bättre i stödet av våldsutsatta kvinnor. Brottsofferjourer och kvinnojourer skulle också kunna vara ett stöd för några kvinnor. Slutsatsen blir att en del av kvinnorna antagligen skulle ha fått stöd ändå, men det stora flertalet våldsutsatta hade inte fått motsvarande stöd om inte RVC funnits.

Hur har implementering och samverkan fungerat?

Socionomerna på RVC och projektledaren anser att samverkan har fungerat över förväntan. Enhetscheferna anser att de har fått tillräcklig information om RVC:s verksamhet. Poliserna anser att det fungerade sämre i början då RVC framstod som anonyma. Det har dock blivit bättre med tiden och nu fungerar samarbetet väl. Inte heller den oro man hade för att sekretessen mellan myndigheterna skulle omöjliggöra ett samarbete beskriver polisen idag som ett problem. Personalen på RVC beskrivs generellt av alla samverkande myndigheter som lätta att ha att göra med. Socialsekreterarna betonar att det är bra att RVC finns så nära polis och åklagare och att de är just socionomer, vilket gör att de förstår varandra och samarbetet går snabbt och smidigt.

Personalen på RVC upplever att det finns brister i samverkan med en del socialkontor i samband med överlämning av våldsutsatta kvinnor. På vissa håll tycker de att det saknas kunskap och insikt om våld mot kvinnor i nära relationer och nedskärningarna inom socialtjänsten påverkar stödet för de våldsutsatta negativt. RVC förespråkar särskilda enheter eller team för kvinnovåldsärenden där man bygger upp särskild kompetens hos de anställda. Det finns bara på ett fåtal ställen idag. Socialtjänstcheferna är mindre positiva än både polis och åklagare när de svarat på frågor om huruvida RVC:s verksamhet stämmer överens med de egna behoven, och om RVC har bidragit till att de blivit mer effektiva. I samverkansenkäten är det ett par socialtjänstchefer som också på lite olika sätt har lyft att det ibland är otydligt i fråga om ansvarsfördelning och samverkan. Socialsekreterarna beskriver å andra sidan mycket litet av samverkansproblem. Tvärtom är de mycket nöjda. Däremot har de inom den egna organisationen svårt att få gehör eller förståelse för sina frågor. De säger precis som RVC: det saknas kunskap och förståelse och frågan prioriteras inte i tillräckligt hög grad.

Bara det faktum att RVC finns synliggör de våldsutsatta kvinnorna inom socialtjänsten och inom polisen. En av socialsekreterarna säger i intervjun att hon tror att polisen anstränger sig mer när de vet att RVC finns. Kanske är det samma sak som sker inom socialtjänsten. De våldsutsatta kvinnorna synliggörs och RVC hjälper både kvinnorna och socialsekreterarna att ställa krav. Stödsamtal är ett tydligt exempel där RVC driver på för att de våldsutsatta ska få samtalskontakt i sin kommun, men där en del kommuner har svårt att leva upp till det. En av cheferna har lyft just det i samverkansenkäten och skriver att de inte har möjlighet att leva upp till dessa krav.

Svårigheten för RVC är att förutsättningarna och arbetet ser så pass olika ut i de olika kommunerna/stadsdelarna. Dessutom måste RVC förhålla sig till alla samverkande kommuner/stadsdelar, oavsett hur de är organiserade och hur arbetet där fungerar. För att minska de frågetecken som framkommit i samverkan med socialtjänsten bör oklarheter kring ansvarsfördelning och rutiner diskuteras. RVC:s kunskap om de olika kommunerna bör kunna användas för att visa på bra exempel och synliggöra på vilka sätt det kan fungera bättre eller sämre.

Lever RVC upp till sina mål?

I det här avsnittet diskuteras måluppfyllelsen för vart och ett av RVC:s verksamhetsmål så som de är formulerade i projektansökan till Länsstyrelsen.

De samverkande myndigheterna ska bli mera effektiva i arbetet med de personer som varit utsatta för våld i nära relationer och kvalitén ska höjas.

Polisen har definitivt blivit mer effektiva i sitt arbete tack vare RVC. RVC avlastar dem i och med att många av de samtal som rör annat än polisarbete hamnar hos RVC. Dessutom förbereder RVC brottsoffren inför förhören, vilket också bidrar till att polisen blir mer effektiv och kvaliteten på polisförhören borde bli bättre, även om vi inte har undersökt själva förhören i utvärderingen. Samtliga polischefer har svarat att de anser att RVC bidragit till att de blivit mer effektiva (fem har svarat ”ja” och en har svarat ”ja, till viss del”).

55 procent av enhetscheferna inom socialtjänsten anser att RVC bidragit till att de blivit mer effektiva och 45 procent anser *inte* att RVC har bidragit till ökad effektivitet. Socialsekreterarna däremot beskriver tydligt hur RVC underlättar deras arbete och att kvaliteten på stödet till kvinnorna blir bättre. De har någon de snabbt kan få svar av när det till exempel gäller frågor som rör polisen eller åklagaren och de kan få information och tips om behandlingar eller boenden för våldsutsatta kvinnor. Tidigare har de fått ringa runt till olika organisationer och letat information. I den kommun/stadsdel där man inte har en egen enhet beskriver man också att arbetet nu är mindre akutstyrft eftersom de flesta kvinnorna har varit hos RVC innan de kommer till dem. RVC gör att kvinnor som inte annars skulle ha kommit till socialtjänsten idag gör det, men också det motsatta. Kvinnor som egentligen inte behöver socialtjänstens olika insatser vänder sig idag enbart till RVC och får precis det stöd de behöver.

Enhetschefen från åklagaren har svarat att RVC till viss del har bidragit till att de blivit mer effektiva. De använder inte RVC i någon större utsträckning, men det faktum att målsäganden är lugnare och tryggare på rättegångarna borde vara till fördel även för åklagarnas möjlighet att genomföra sitt arbete.

Kunskapen bland myndighetspersonalen om brottmål gällande våld i nära relationer skall öka.

På ett övergripande plan kan frågeställningen besvaras positivt. 61 procent av enhetscheferna anser att kunskapen hos deras personal har ökat eller ökat till viss del. Polischeferna är mer positiva än socialtjänstcheferna. Bland de senare är det 55 procent som anser att RVC bidragit till att kunskapen har ökat hos personalen. Å andra sidan beskriver poliserna i den intervju som har gjorts att de inte deltagit på några utbildningar eller seminarier tack vare RVC. Det har däremot socialsekreterarna gjort och de beskriver att de dessutom använder RVC som kunskapsbank.

Cheferna beskriver i samverkansenkäten att kunskapen ökat dels genom konkreta föreläsningar eller evenemang, dels genom kontakter i enskilda ärenden och dels genom att RVC finns, vilket gör att frågorna diskuteras.

Det har inte genomförts några före-efter-tester när det gäller kunskapsnivåer hos enskilda individer i de samverkande myndigheterna. Eftersom personalomsättningen ofta är hög är det viktigt att kompetenshöjande satsningar görs kontinuerligt.

De brottsutsatta ska erbjudas bättre stöd så att fler orkar/vågar medverka under brottsutredningen.

Analysen visar att RVC:s insatser har en positiv effekt på de våldsutsatta. Både genom det direkta stödet till de våldsutsatta och genom de effektiviseringar som har åstadkommit hos de samverkande myndigheterna har RVC:s insatser bidragit till att våldsutsatta får ett bättre bemötande idag. Om det i sin tur påverkar att fler orkar eller vågar medverka under brottsutredningen går det inte att uttala sig om efter utvärderingen av det första året. Det går inte att kontrollera med hjälp av polisens eller åklagarnas statistik. 75 procent av de kvinnor och män som svarat på brukarenkäten anser att RVC har gett dem det stöd de behövt för att medverka i rättsprocessen.

Säkerställa att de brottsutsatta känner till sina rättigheter och får information om vad de kan få hjälp med.

Baserat på de beskrivningar av verksamheten på RVC som har getts av anställda vid RVC och av samverkansaktörerna framkommer att RVC förmedlar kunskap och information till de brottsutsatta. 75 procent av brukarna anser att de har fått det stöd de behövt för att medverka i rättsprocessen.

Rättsäkerheten ska öka för vuxna personer som varit utsatta för våld i nära relationer.

Bråkarenkäterna visar att många får hjälp i kontakt med polis, åklagare och i samband med rättegångarna. Polisernas arbete har effektiviserats tack vare avlastningen från RVC, vilket gör att de har mer tid. Dessutom är de våldsatta bättre förberedda av RVC, vilket gör att förhören med dem blir mer fokuserade. Socialsekreterarna beskriver att de kan hänvisa kvinnor som har frågor som rör rättsprocessen. De kan också ställa frågor till RVC själva. För de kvinnor som får möjlighet att kommunicera på sitt eget modersmål med handläggaren på RVC, betyder antagligen stödet i ännu högre grad att rättsäkerheten ökar.

Anmälningens benägenheten i brottmål gällande vuxna personer som varit utsatta för våld i nära relationer ska öka.

Statistiken från Länskriminalen i Stockholms län visar att antalet anmälningar har ökat från 2006 till 2007. Det är inte möjligt att veta om detta är RVC:s förtjänst eller ej. Även i Södertörns polismästardistrikt har man ökning i samma nivå som i Västerort. I Söderort däremot har man en mycket marginell ökning. Anmälningens benägenheten påverkas sannolikt av många faktorer där den allmänna samhällsdiskussionen eller attityderna kring mäns våld mot kvinnor borde vara en faktor som inverkar mycket. I tidigare forskning (Nilsson, 2002) har man konstaterat att anmälningens benägenheten har ökat generellt under 90-talet.

RVC har arbetat med motiverande samtal för kvinnor som ännu inte gjort polisanmälan. Enligt deras egna uppgifter har fyra av fem kvinnor efter dessa samtal gjort polisanmälan. Vi kan dock inte veta hur dessa kvinnor skulle ha agerat utan RVC:s stöd. Det är ändå rimligt att anta att RVC:s motiverande samtal påverkar just de kvinnor som har fått tillgång till dem. Under året beslutade RVC att skära ned i denna del av verksamheten och nu erbjuder man endast ett samtal på telefon. I kommande utvärderingar blir därför detta intressant att följa upp. Räcker det lika gott med ett motiverande samtal på telefon för att få kvinnorna att göra en polisanmälan?

Beviskringen ska förbättras och lagföringen ska öka i ärenden gällande vuxna som varit utsatta för våld i nära relationer. Idag är lagföringsprocenten 35 procent inom Västerorts åklagarkammare och målet är att det ska öka till 40 procent.

Målet har inte följts upp eftersom RVC:s eventuella inverkan på lagföringsgraden ansågs vara obefintlig eller åtminstone mycket liten år ett, med tanke på att verksamheten kom igång i sin helhet först sent under hösten.

En myndighetssamverkansplan ska upprättas och en myndighetssamverkansgrupp skall bildas samt en referensgrupp (målet presenteras här i komprimerad form).

Samverkansgrupp blir aktuellt först när verksamheten ska permanentas, enligt RVC:s projektledare. Idag finns en styrgrupp, en arbetsgrupp och en referensgrupp som mer än väl fyller den funktion en samverkansgrupp skulle ha. Samverkansplanen var inte färdig verksamhetsårets slut.

Slutdiskussion

RVC är ett spännande och ambitiöst projekt. Det sätter våldet i nära relationer – allra oftast mäns våld mot kvinnor – på dagordningen. RVC synliggör också brister och förtjänster i de samverkande myndigheternas organisationer.

Utvärderingen av det första verksamhetsåret visar att brottsoffren har stärkts av stödet från RVC. Brottsoffren har fått någon att prata med och RVC ger råd och stöd i samband med rättsprocessen. Personalen på RVC beskrivs som kunniga, tillgängliga och framförallt har det psykosociala stödet uppskattats av många av de brottsutsatta. Stödsamtalen är den vanligaste och mest uppskattade insatsen av brukarna. Dessutom uppskattar polisen stödsamtalen eftersom de kan fokusera på sin uppgift; att genomföra bra förundersökningar. Granskar man RVC:s verksamhetsmål har de dock en annan inriktning. De handlar om att myndigheterna ska bli mer effektiva, att rättsäkerheten ska öka och att anmälningsbenägenhet och lagföring ska öka. Målet att de brottsutsatta ska erbjudas ett bättre stöd så att fler orkar/vågar medverka under brottsutredningen tar i och för sig sikte på de brottsutsattas mående, men syftet är att de ska orka medverka under brottsutredningen.

Som utvärderingen visar är det inte troligt att någon annan myndighet i någon större omfattning skulle kunna vara de som står för det psykosociala stödet. Arbetsbelastningen är för hög och polisen och åklagarna är tydliga med att psykosocialt stöd inte är deras uppgift. Möjligtvis skulle socialsekreterarna kunna stå för stöd, men även för dem är arbetsbelastningen för hög för att kunna tillgodose brukarnas behov. Socialsekreterarnas myndighetsroll kan också vara ett hinder. Är man den som nekar kvinnan plats på ett skyddat boende är det svårt att se att man också ska fungera som stöd och få brukarna att känna att man ”står på deras sida”. Socionomerna på RVC beskriver att de får en nära och tillitsfull relation till många av de våldsutsatta. De tycker att den relationen bör utnyttjas mer så att brukarna skulle kunna fördjupa sin bearbetning av våldet. En sådan utveckling av verksamheten på RVC ändrar dock inriktningen från korta kontakter med tydligt rättsspecifikt fokus till att mer vara en allmän råd- och stödverksamhet för våldsutsatta kvinnor.

Arbetsbelastningen är hög på RVC, vilket beskrivits av både socionomerna, projektledaren och de samverkande myndigheterna. Redan under det första året har man fått sänka ambitionsnivån i och med att ärendetillströmningen har varit så pass hög. De märker redan att de har mindre tid att följa med de våldsutsatta till socialtjänsten. De motiverande samtalen för att få kvinnor att göra polisanmälan har skurits ned till ett telefonsamtal. Socionomernas jourdagar då de från början inte skulle boka in möten blir mer och mer uppbokade. De får säga nej till att följa med kvinnor på förhör och på rättegångar för att tiden inte räcker till. Projektledaren beskriver också att det är svårt att lösa till exempel julleddigheten på den personalstyrka som finns på RVC idag.

Lösningen som diskuteras är att anställa en socionom till för att möta upp arbetsbelastningen. Frågan är om en anställd till räcker? Ju mer kända RVC blir desto fler våldsutsatta kommer tacka ja till stöd. I kommande utvärderingar är det angeläget att särskilt följa

arbetsbelastningen och vilka prioriteringar som kommer att göras samt vilka konsekvenser det får för brukarna och för de samverkande myndigheterna.

Utvärderingen av det andra verksamhetsåret pågår och kommer att vara färdig den 28 februari 2009. Precis som i utvärderingen av det första året kommer projektmålen att följas upp och samma brukarenkät som i utvärderingen av det första året kommer att användas. Dessutom kommer en enkät riktad till personal i de samverkande myndigheterna att tas fram. Särskilt intressant blir det att följa utvecklingen kring det psykosociala stödet som så tydligt lyfts som det viktigaste av brukarna och arbetsbelastningen på RVC.

Vi vill rikta ett stort tack till alla de som har ställt upp på olika sätt i utvärderingen. Alla de kvinnor och män som har svarat på vår enkät och de poliser, socialsekreterare och åklagare som deltagit i gruppintervjuer. De enhetschefer som besvarat samverkansenkäten och socionomerna och projektledaren på RVC som intervjuats och som dessutom har lagt ned tid och kraft på att forma utvärderingen. Även Elisabeth Brandt och Karin Antonsson har varit med i utformningen av utvärderingen. Vi vill också särskilt tacka Toni Demitz-Helin på Länskriminalen i Stockholms län som varit behjälplig med statistik.

Referenser

Ohlsson, Lars (1990) *Du måste utvärdera!* I Eliasson, Rosmari m fl (red) Den värderande blicken. Lund: Studentlitteratur

Nilsson, Lotta (2002) *Mäns våld mot kvinnor – en kartläggning*. BRÅ-rapport 2002:14

Polismyndigheten i Stockholms län (2007) *Verksamhetsplan 2008 för Västerorts polismästardistrikt*

Relationsvåldscentrum (2007) *Utvecklingsmedel till kvinnojoursverksamheter 2007-2008*. Ansökan till Länsstyrelsen

Relationsvåldscentrum (2008) *Slutredovisning av projektår ett. 1 mars 2007-29 februari 2008*.

Muntliga källor

Åsa Frostfeldt, projektledare RVC. 2008-04-25

Francisca Andreu, Åsa Dahlenborg och Wafa Issa, socionomer på RVC. 2008-04-30

Gruppintervju med poliser vid Västerorts polismästardistrikt. 2008-04-18

Gruppintervju med socialsekreterare. 2008-03-13

Gruppintervju med socialsekreterare. 2008-05-30

Gruppintervju med åklagare. 2008-04-03

Bilaga: Brukarenkät

Observera att detta är de instruktioner som användes vid brevversionen av enkäten. I samband med telefonintervjuerna gavs samma information i muntlig form.

Utvärdering av Relationsvårdscentrum BRUKARENKÄT 2008

Relationsvårdscentrum genomgår utvärdering av forskare på Ersta Sköndal högskola. Ansvarig forskningsassistent heter Veronica Ekström.

En del i utvärderingen är att genomföra en enkätundersökning med personer som RVC kommer i kontakt med. Svaren kommer att ge viktig kunskap om vad de som varit på RVC tycker om verksamheten och hur RVC kan förbättra sitt arbete. Din medverkan är väldigt viktig och värdefull och du svarar givetvis helt anonymt.

Alla svar kommer att sammanställas och användas av RVC för att förbättra verksamheten. Svaren kommer också att ingå i forskning som handlar om våld mot kvinnor och män i nära relationer. Uppgifter om vem som svarat på enkäten kommer inte att registreras, sparas eller publiceras.

Enkäten besvaras genom att man skriver ett kryss vid ett svarsalternativ på varje fråga. *Man kan bara välja ett svarsalternativ per fråga.* Det tar ungefär 10 minuter att besvara enkäten.

Om du känner att du inte kan eller vill svara på någon av frågorna kan du hoppa över frågan och gå vidare till nästa.

När du har fyllt i enkäten postar du den i det svarskuvert du har fått och lägger på brevlådan. Senast sista april 2008 måste vi ha dina svar.

1. Är du kvinna eller man? Kvinna Man

2. Vilket år är du född? _____

3. Var är du född? Sverige Norden Europa Syd- eller latinamerika
 Afrika Asien Nordamerika
 Mellanöstern Annat: _____

4. Har du kunnat prata på ditt modersmål i kontakten med RVC?

Ja Ja, handläggaren kunde mitt språk
 Ja, med tolk Nej

5. Hur kom du i kontakt med RVC?

Via polisen Via socialtjänsten/familjerätten
 Via sjukvården Via kvinnojour
 Via kvinnofridslinjen Via brottsofferjouren
 Via vänner/bekanta Annat: _____

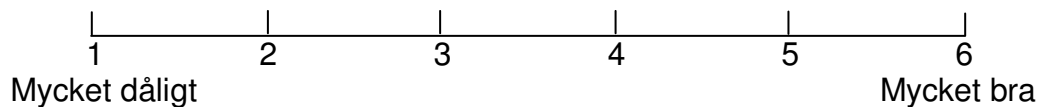
6. Var det en kvinna eller en man som utsatte dig för det våld du utsatts för?

Kvinna och man Kvinna Man Vet ej

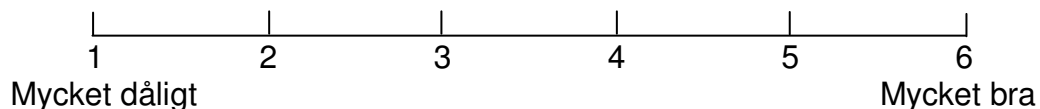
7. Anser du att våldet var hedersrelaterat, dvs utfördes av någon eller några i din närhet i syfte att upprätthålla sin eller sin släkts heder?

Ja Nej Vet ej

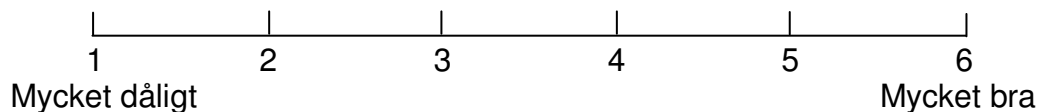
8. Hur tycker du att du har blivit bemött av polisen? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "Mycket bra". Hoppa över om du inte varit i kontakt med polisen.

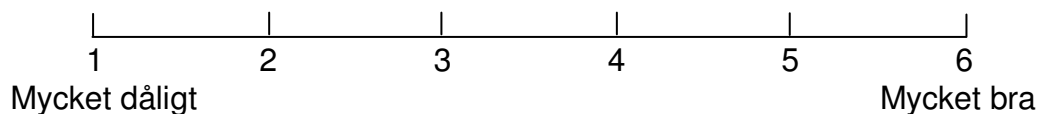
9. Hur tycker du att du har blivit bemött av socialtjänsten? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "Mycket bra". Hoppa över om du inte varit i kontakt med socialtjänsten.

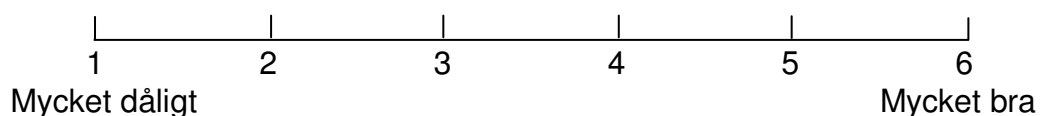
10. Hur tycker du att du har blivit bemött av åklagare? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "Mycket bra". Hoppa över om du inte varit i kontakt med åklagare.

11. Hur tycker du att du har blivit bemött av ditt målsägandebiträde (advokat)? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "Mycket bra". Hoppa över om du inte varit i kontakt med målsägandebiträde (advokat).

12. Hur tycker du att du har blivit bemött av RVC? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "Mycket bra".

13 a. Har du fått hjälp med något av följande alternativ på RVC?

Stödsamtal	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Lotsning till socialtjänsten	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp i kontakten med polisen	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp i kontakten med åklagare	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp i kontakten med målsägandebiträde/advokat	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp i kontakten med sjukvård	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Stöd i bostadssökande	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp till kontakt för annan behandling	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp i kontakt med kvinnojour	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Stöd i samband med rättegången	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej

13 b. Är det något av ovanstående som du INTE fått hjälp med men som du hade velat få hjälp med?

Stödsamtal	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Lotsning till socialtjänsten	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp i kontakten med polisen	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp i kontakten med åklagare	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp i kontakten med målsägandebiträde/advokat	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp i kontakten med sjukvård	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Stöd i bostadssökande	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp till kontakt för annan behandling	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp i kontakt med kvinnojour	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Stöd i samband med rättegången	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp

13 c. Är det något annat du fått hjälp med som du vill nämna?

13 d. Är det något annat du *inte* fått hjälp med som du vill nämna?

14. Tycker du att personalen på RVC haft tillräcklig kunskap om hur det är att bli utsatt för våld för att kunna hjälpa dig?

Ja

Nej

Vet ej

15. Tycker du att personalen på RVC haft tillräcklig kunskap om övriga myndigheter och stödverksamheter för att kunna hjälpa dig?

Ja

Nej

Vet ej

16. Tycker du att personalen på RVC har haft tillräckligt med tid för att kunna hjälpa dig?

Ja

Nej

Vet ej

17. Anser du att RVC har gett dig det stöd du behövt för att medverka i rättsprocessen – det vill säga i kontakten med polis, åklagare och vid rättegången?

Ja

Nej

Vet ej

18. Vad har varit till *mest* hjälp för dig på RVC? Du kan bara välja ett alternativ!

Att du har fått någon att prata med

Att du har fått stöd i samband med rättegången

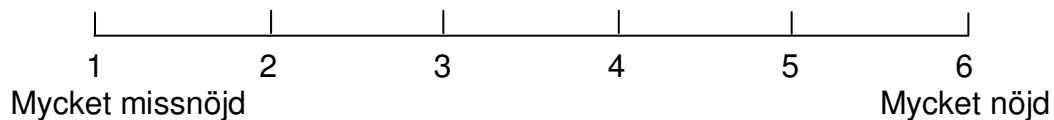
Att du har fått stöd i kontakt med polis och åklagare

Att du har fått stöd i kontakt med socialtjänsten

Att du har fått hjälp att hitta samtalsstöd/behandling

Annat: _____

19. På det stora hela hur nöjd är du med hjälpen på RVC? Ange en siffra på skalan där 1 är "Mycket missnöjd" och 6 är "Mycket nöjd".

Jättetack för att du tog dig tid att besvara enkäten!

**Lägg den i det bifogade svarskuvertet och lägg på brevlådan så snart du kan –
men absolut senast 080430!**

Bilaga: Intervjuguide samverkansaktörer

Intervjuguide

1. Hur arbetar ni med kvinnor och män som utsatts för våld i nära relationer? (hur kommer ärenden in, hur ser organisationen ut, vilka beslut fattas och vilka insatser/resultat finns)
2. Har ni fått särskilt utbildning om våld mot kvinnor och män i nära relationer? (genom RVC eller på annat sätt).
3. På vilket sätt samarbetar ni med RVC? Hur vanligt är samarbetet?
4. Hur tycker ni att ert arbete har förändrats sedan RVC startade?
5. På vilket sätt har situationen för de våldsutsatta förändrats sedan RVC startade?
6. Är det något som ni tycker saknas hos RVC eller något ni tycker fungerar dåligt?
7. I ert arbete generellt med kvinnor och män som utsatts för våld i nära relationer – vad kan bli bättre och vilka externa insatser saknar ni?

Bilaga: Samverkansenkät

Utvärdering av Relationsvåldscentrum **SAMVERKANSENKÄT**

Relationsvåldscentrum genomgår utvärdering av forskare på Ersta Sköndal högskola. Ansvarig forskningsassistent heter Veronica Ekström och forskningsledare för utvärderingen är Lena Berg, fil dr i sociologi.

En del i utvärderingen är att genomföra en enkätundersökning med de organisationer som RVC samverkar med. Svaren kommer att ge viktig kunskap om hur implementeringen av RVC har fungerat och hur RVC kan förbättra sitt arbete. Enkäten skall besvaras av de grupp-/enhetschefer eller motsvarande vars enheter samarbetar med RVC.

Alla svar kommer att sammanställas och användas av RVC för att förbättra verksamheten.

Enkäten besvaras genom att man skriver ett kryss vid ett svarsalternativ på varje fråga.
Man kan bara välja ett svarsalternativ per fråga.

När du har fyllt i enkäten postar du den i bifogat svarskuvert till Veronica Ekström SNARAST!

1. Ange namnet på din enhet: _____

2. Vilken kommun tillhör ni? _____

3. Anser du att ni har fått tillräcklig information om RVC:s verksamhet?

Ja

Ja, till viss del

Nej

Vet ej

Om du svarat nej, ange vad ni behöver mer information om:

4. Anser du att RVC:s verksamhet stämmer överens med era behov?

Ja

Ja, till viss del

Nej

Vet ej

Om du svarat nej, ange vad ni behöver mer av eller saknar:

5: Anser du att RVC har bidragit till att ni har blivit mer effektiva i ert arbete med personer som utsatts för våld i nära relationer?

- Ja
- Ja, till viss del
- Nej
- Vet ej

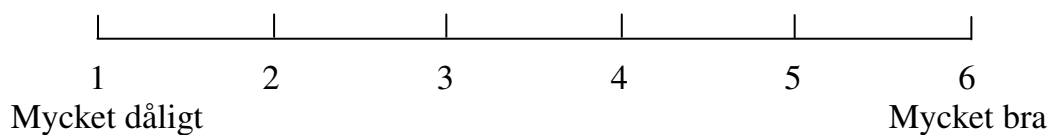
Om du svarat ja, ange på vilket sätt RVC har bidragit:

6: Anser du att RVC har bidragit till att kunskapen hos din personal om brottmål gällande våld i nära relationer har ökat?

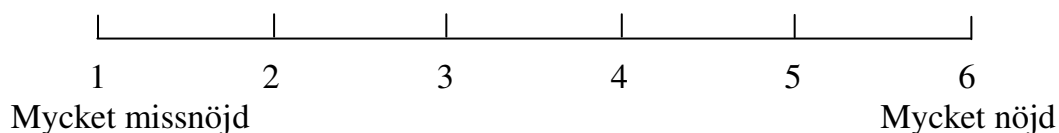
- Ja
- Ja, till viss del
- Nej
- Vet ej

Om du svarat ja, ange på vilket sätt RVC har bidragit:

7. Hur väl tycker du att RVC:s kompetens motsvarar era behov? Ange en siffra på skalan där 1 är ”Mycket dåligt” och 6 är ”Mycket bra”.

8. På det stora hela hur nöjd är du med verksamheten på RVC? Ange en siffra på skalan där 1 är ”Mycket missnöjd” och 6 är ”Mycket nöjd”.

9. Slutligen, är det någonting annat du vill skall komma fram i utvärderingen – saker som är bra, mindre bra, dåliga eller något övrigt du funderat över i samband med RVC?

Jättetack för din medverkan. Posta enkäten i den bifogade svarskuvertet så snart som möjligt, dock senast 080430.

